

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Өлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 1беті

ТӘЖІРИБЕЛІК САБАҚТАРҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Пәні: Философия

Пән коды: Fil 2107

БББ атауы: «6В10115- Медицина»

Оқу сағатының /кредиттің көлемі: 150/5

Оқыту курсы және семестрі: 2/3

Тәжірибелік(семинарлық) сабақтар көлемі: 40 сағат

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Өлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 2беті

Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Философия» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды

Хаттама №14 09.06.2023ж.

Кафедра меңгерушісі:

Ш.А.Аширов

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-44 беттің 3беті	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар			

№ 1 сабақ

1. Тақырыбы: Ойлау мәдениетінің пайда болуы

2. Мақсаты: философиялық дүниетанымның ерекшеліктерін және философиялық білімнің ерекшеліктерін түсіндіру.

3. Оқыту міндеттері:

- ойлау мәдениеті, философияны тану дүниетанымның тарихи типі ретінде;
- диалогтық философия және оның эвристикалық мүмкіндіктері;
- философиялық ойлау түрі сын және күмәндану ретінде;
- дүниетаным және философия.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Философия, оның пәні, құрылымы және қызметі. Дүниетанымның тарихи типтері.
2. Заманауи Қазақстанда ұлттық сананың өзгеруі және рухани жаңғыруы жағдайында өткенге сыни көзқарас ретінде.
3. Философиялық мәселелердің жеке сипатты.
4. Мәдени-тарихи контекстегі философия.
5. Әлемнің ғылыми, философиялық, діни көрінісі

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Ауызша сұрау

Сұрақтар:

1. Философиялық білімнің ерекшеліктері неде?
2. Сіз философияның қандай негізгі бағыттарын білесіз?
3. Философияның маңызы мен рөлі неде?

Кейсті шешу:

Кейс.

Тапсырма 1. Ф.Энгельстің «Әсіресе жаңа философияның негізгі сұрағы ойлаудың болмысқа, рухтың табиғатқа қатынасы туралы» айтылған ойды түсіндіріңіз.

Тапсырма 2. И.Ньютонның "Физика, метафизикадан қорқыңыз" деген төмендегі ойының нені білдіретінін түсіндіріңіз.

Тапсырма 3. Сіз Эпикурға не деп жауап бере аласыз: "жас кезіңізде ешкім философия сабақтарын кейінге қалдырмасын, ал қартайған кезде философиямен айналысудан жалықпаңыз, өйткені ешкім жетілмегенде, жетілгенде емес, жан денсаулығы үшін. Жас пен қарт философиямен айналысу керек: 1-сі даналыққа жету үшін өткен шақты еске алу нәтижесінде игі істермен жасару, ал 2-і бойынша болашақтың алдындағы үрейдің болмауы бір мезгілде жасару және қартаю нәтижесі.

Тапсырма 4. И. Кант философия пәнін анықтау үшін қандай сұрақтар қойды? Сіз оларға қалай жауап берер едіңіз.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Feedback, чек парағы арқылы бағалау / Ауызша жауап, жазбаша жауап, жағдаяттық тапсырмаларды орындау.

7. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Хесс Р. «Философияның таңдаулы 25 кітабы». Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018–360 с.
2. Темірғалиев, Қ. А. Философия: оқу құралы/Қ. А. Темірғалиев, А. Т. Бәкірова. - М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016-240 бет.с

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»		
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 4беті

3. Кемелбеков, Қ. Б. Қазақтың әдеп мәдениеті: оқу құралы / Қ.Б. Кемелбеков. - Алматы: Эверо. 2016-140 бет.с
4. Қасабек, А. Қазақ философиясы: оқу құралы. - Алматы: Эверо, 2015
5. Кемелбеков, Қ. Б. Оразымбетова З.Ш. Философия: оқу құралы. Қарағанды: «Medet Group»ЖШС, 2021-260 бет
6. Карен Армстронг Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс: Құдайтану баяны/ Научн.редактор Кенжетай Д. – Астана, 2018. – 496 с.
7. Философия : оқу құралы / М. Джекебаева. - Алматы : New book, 2022. - 260 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Д 37-026470)

Қосымша:

1. Кенни Э.Батыс философиясының жаңа тарихы: 3-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = The rise of modern Philosophy: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. Г.Ж. Нұрышева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.-412 б. с.: Рухани жаңғыру)
2. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 4-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = Philosophy in the modern world: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. А.Байдлаева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.- 412 б. с.: Рухани жаңғыру
3. Кенни, Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 1-том. Антика философиясы = Ancient Philosophy: монография / Э. Кенни; ауд.С.А.Аяпбекова, Н.Т.Базарбай, А.Рыскиева. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 408 б. с.: [Рухани жаңғыру].
4. Джонстон, Д. Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дерридаға дейін: монография / қаз. тіл. ауд. Г.З. Әбдірасылова [және т.б.]. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 216 б. с.: (Рухани жаңғыру).
5. Қазақбаева, Ж. Р. Философия негіздері: оқу-әдістемелік құралы / Ж. Р. Қазақбаева. - Қарағанды: ЖК «Ақнұр», 2013. - 302 бет. с.
6. Иманқұл, Н. Ілімі философия: дәрістер / Н. Иманқұл. - Алматы: Эверо, 2015.- 368 б. с.
7. Үнді философиясының тарихы = History of Indian Philosophy : оқулық / Пурушоттама Билимория ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Г.С. Жолдасбаева. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 720 б. с.
8. МакГиннис Джон Классикалық араб философиясы: антология = Classical Arabic Philosophy: An Anthology of Sources : оқулық / Джон МакГиннис, Дэвид С. Райсман ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Б.Ш. Абдилхаким. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 476 б. с.
9. Рассел Бертран. Батыс философиясының тарихы = The History of Western Philosophy : оқулық / Бертран Рассел; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А. Шәріп. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 896 б. с.
10. Эддриджд Ричард Өнер философиясы. Кіріспе = An Introduction to the Philosophy : оқулық / Ричард Эддридж ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Е. Жеңісұлы. - 2-ші бас. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 304 б. с.
11. Юлэн Фың Қытай философиясының қысқаша тарихы = A short History of Chinese Philosophy : оқулық / Фың Юлэн ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Қ. Бакыт. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 368 б. с.
12. Әл-Руайхеб Халид, Ислам философиясы: Оксфорд оқулығы = The Oxford Handbook of Islamic Philosophy : оқулық / Халид Әл-Руайхеб, Сабина Шмидке ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А.Ғ. Тасболат. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 828 б. с.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 5беті

13. Қасабек А. Қазақ философиясы : оқу құралы / А. Қасабек, Ж. Алтай. - Алматы : New book, 2022. - 216 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Қ 43-776833)

Электрондық оқулықтар:

1. <http://aknurpress.kz/login> промо код SDN-28 Ғылым тарихы және философиясы. Адаева Г.А., 2017. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
2. Қазақ философиясы тарихы (ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін) қазақ философиясының қалыптасуы: ежелгі түркілік дәуір. Шәукенова З.К., Нұрмұратов С.Е., 2017. ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Ссылка для доступа: <http://www.studmedlib.ru>, ЛОГИН ibragim123, ПАРОЛЬ Libukma123 (логин и пароль единый для всех) и/или на сайте библиотечно-информационного центра академии lib.ukma.kz

8. Бақылау(сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т. б.):

1. Мифтік дүниетанымның тарихи рөлі қандай?
2. Философиялық білімнің ерекшеліктері неде?
3. Сіз философияның қандай негізгі бағыттарын білесіз?
4. Философияның маңызы мен рөлі неде?
5. Ғылым дүниетанымға жата ма?
6. Философия ғылымға жатады ма?
7. Мифологиялық және діни дүниетанымның айырмашылығын көрсетіңіз.
8. COVID -19 пандемиясына байланысты дүниетаным.

№ 2 сабақ

1. Тақырыбы: Сана және бейсаналық: философиялық ұғымдарды салыстырмалы талдау. Бағалау ойлау мен тілдің арақатынасы. Қазақ тілінің латын әліпбиіне көшуі.

2. Мақсаты: тарихи контексте әлемді философиялық түсінудің негіздерін түсіндіру.

3. Оқыту міндеттері:

- ежелгі дүниетанымдағы жан мен ақылдың космологизмі;
- ортағасырлық философия дәстүріндегі жан ұғымы;
- сананың эпистемологиялық модельдері;
- еуропалық және жаңа еуропалық философия тұжырымдамалары

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Негізгі ұғымдар сананың қалыптасуын анықтайтын құбылыстар мен факторлар
2. Сана мәселесі Философия тарихындағы сана, бейсаналық.
3. Қазіргі Қазақстанның рухани жаңғыруы тұрғысынан ұлттық сана-сезім.
4. XX ғасыр философиясындағы "лингвистикалық бұрылыс"

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Case-study

Шағын топтардағы жұмыс, топты 4 кіші топқа бөлеміз, олардың әрқайсысы келесі проблемалық жағдайларды талқылауы керек: 1. Философияның негізгі бөлімдерінің ерекшеліктері қандай?

Сұрақтар:

1. Негізгі ұғымдарды атаңыз сана құбылыстары мен факторлары.
2. Философия тарихындағы бейсаналық санаға салыстырмалы талдау жасаңыз.
3. З. Фрейд пен К. г. Юнгтің философиясындағы сана мен бейсаналық мәселе.

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Өлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 6беті

4. Сана мен ұлттық сананың ерекшеліктерін сипаттаңыз.

5. Қазақ тілін латын әліпбиіне көшіру қажеттігі туралы көрсетіңіз.

Кейсті шешу:

Кейс.

Тапсырма 1. Қазіргі ағылшын философиясының тарихшысы Б. Рассел былай деп жазды: "адамның жаны – Құдай мен аңның бірігуі, екі бастаманың күрес алаңы: бірі жартылай, шектеулі, өзіншіл, екіншісі әмбебап, шексіз және бейтарап". Сұрақ: адамның жаны бар ма? Антика философтар мен ортағасырлық схоластиктер жан туралы не жазды?

Тапсырма 2. Психика мен сана ұғымдарын байланыстырыңыз. Оларды салыстыруға бола ма?

Тапсырма 3. "Ми ойды шығарады, бауыр өт шығарады. Ми материалдық, бауыр материалдық, өт материалдық, сондықтан ой материалдық болуы керек". Осы тұжырымға сыни талдау жасаңыз.

Тапсырма 4. Психология, физиология, кибернетика және философиядағы сананың анықтамасын салыстырыңыз. Философиялық бағыттың ерекшелігі неде?

Тапсырма 5. Тірі және жансыз табиғаттағы рефлексия процестерінің айтарлықтай айырмашылығы неде? Шағылысудың келесі формаларын күрделілік деңгейінің жоғарылау ретімен орналастырыңыз: сезімталдық, психика, сана, ойлау, тітіркену, сезім.

Тапсырма 6. Еңбек адамда ойлаудың пайда болуының басты себебі ме? Сана пайда болуындағы қандай тұжырымдамаларын білесіз?

Тапсырма 7. Ой тіл қабығынан тыс жерде жоқ. Бұл пікірге философиялық талдау жасаңыз.

Тапсырма 8. Шығармашылықты адам санасы мен машиналық интеллекттің басты айырмашылығы деп санауға бола ма?

Тапсырма 9. Адам санасының пайда болуында шешуші рөл атқарған екі факторды талдаңыз:

- пәндік-тәжірибелік қызмет және сөйлеу;
- ми көлемінің ұлғаюы және тік жүру;
- мутагенез және климаттың өзгеруі;
- ұжымдық (табын) өмір салты және моногамия

Жауап: а.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Feedback, чек парағы арқылы бағалау / Тақырыптық сауалдар арқылы / Ауызша жауап, презентация, жағдаяттық тапсырманы орындау.

7. Әдебиеттер:

Негізгі:

- Хесс Р. «Философияның таңдаулы 25 кітабы». Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018–360 с.
- Темірғалиев, Қ. А. Философия: оқу құралы/Қ. А. Темірғалиев, А. Т. Бәкірова. - М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016-240 бет.с
- Кемелбеков, Қ. Б. Қазақтың әдеп мәдениеті: оқу құралы / Қ.Б. Кемелбеков. - Алматы: Эверо. 2016-140 бет.с
- Қасабек, А. Қазақ философиясы: оқу құралы. - Алматы: Эверо, 2015
- Кемелбеков, Қ. Б. Оразымбетова З.Ш. Философия: оқу құралы. Қарағанды: «Medet Group»ЖШС, 2021-260 бет

OÑTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 7беті

6. Карен Армстронг Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс: Құдайтану баяны/ Научн.редактор Кенжетай Д. – Астана, 2018. – 496 с.
7. Философия : оқу құралы / М. Жекебаева. - Алматы : New book, 2022. - 260 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Д 37-026470)

Қосымша:

1. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 3-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = The rise of modern Philosophy: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. Г.Ж. Нұрышева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.-412 б. с.: Рухани жаңғыру)
2. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 4-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = Philosophy in the modern world: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. А.Байдлаева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.- 412 б. с.: Рухани жаңғыру
3. Кенни, Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 1-том. Антика философиясы = Ancient Philosophy: монография / Э. Кенни; ауд.С.А.Аяпбекова, Н.Т.Базарбай, А.Рыскиева. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 408 б. с.: [Рухани жаңғыру].
4. Джонстон, Д. Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дерридаға дейін: монография / қаз. тіл. ауд. Г.З. Әбдірасылова [және т.б.]. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 216 б. с.: (Рухани жаңғыру).
5. Қазақбаева, Ж. Р. Философия негіздері: оқу-әдістемелік құралы / Ж. Р. Қазақбаева. - Қарағанды: ЖК «Ақнұр», 2013. - 302 бет. с.
6. Иманқұл, Н. Іліми философия: дәрістер / Н. Иманқұл. - Алматы: Эверо, 2015.- 368 б. с.
7. Үнді философиясының тарихы = History of Indian Philosophy : оқулық / Пурушоттама Билимориа ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Г.С. Жолдасбаева. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 720 б. с.
8. МакГиннис Джон Классикалық араб философиясы: антология = Classical Arabic Philosophy: An Anthology of Sources : оқулық / Джон МакГиннис, Дэвид С. Райсман ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Б.Ш. Абдилхаким. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 476 б. с.
9. Рассел Бертран. Батыс философиясының тарихы = The History of Western Philosophy : оқулық / Бертран Рассел; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А. Шәріп. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 896 б. с.
10. Эддридж Ричард Өнер философиясы. Кіріспе = An Introduction to the Philosophy : оқулық / Ричард Эддридж ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Е. Жеңісұлы. - 2-ші бас. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 304 б. с.
11. Юлән Фың Қытай философиясының қысқаша тарихы = A short History of Chinese Philosophy : оқулық / Фың Юлән ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Қ. Бақыт. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 368 б. с.
12. Әл-Руайхеб Халид, Ислам философиясы: Оксфорд оқулығы = The Oxford Handbook of Islamic Philosophy : оқулық / Халид Әл-Руайхеб, Сабина Шмидке ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А.Ф. Тасболат. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 828 б. с.
13. Қасабек А. Қазақ философиясы : оқу құралы / А. Қасабек, Ж. Алтай. - Алматы : New book, 2022. - 216 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Қ 43-776833)

Электрондық оқулықтар:

1. <http://aknurpress.kz/login> промо код SDN-28 Ғылым тарихы және философиясы.Адаева Г.А., 2017. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Өлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 8беті	

2. Қазақ философиясы тарихы (ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін) қазақ философиясының қалыптасуы: ежелгі түркілік дәуір. Шәукенова З.К., Нұрмұратов С.Е., 2017. ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>

3. Ссылка для доступа: <http://www.studmedlib.ru>, ЛОГИН ibragim123, ПАРОЛЬ Libukma123 (логин и пароль единый для всех) и/или на сайте библиотечно-информационного центра академии lib.ukma.kz

8. Бақылау(сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т. б.):

1. Негізгі ұғымдарды атаңыз сана құбылыстары мен факторлары.
2. Философия тарихындағы бейсаналық санаға салыстырмалы талдау жасаңыз.
3. З. Фрейд пен К. г. Юнгтің философиясындағы сана мен бейсаналық мәселе.
4. Сана мен ұлттық сананың ерекшеліктерін сипаттаңыз.
5. Қазақ тілін латын әліпбиіне көшіру қажеттігі туралы көрсетіңіз.
6. М. Қашғари тілінің философиясын салыстырыңыз.

№ 3 сабақ

1. Тақырыбы: Болмыстың субстанциялық концепцияларын бағалау және онтологияның базалық категорияларын талдау.

2. Мақсаты: онтологияның негізгі түсініктері және принциптерінің ерекшеліктерін түсіндіру.

3. Оқыту міндеттері:

- онтология болмыс ретінде, болмыстың онтологиялық құрылымы;
- болмыстың негізгі түрлері, болмыс және бейболмыс;
- болмыстың әмбебап байланыстары;
- антика философиясындағы болмыс мәселелері.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Философия тарихының контекстінде болмыс категориялары, түрлері, оның мәні, ерекшеліктері.
2. Болмыстың негізгі түрлері
3. Материя ұғымының ғылыми философиялық қалыптасуы. Қозғалыс, кеңістік және уақыт.
4. Қазақ философиясындағы болмыс мәселелері
5. Шәкарім қозғалыс туралы.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Ауызша сұрау
Сұрақтар:

1. Бар нәрсенің онтологиялық құрылымына не жатады?
2. М. Хайдеггердің "іргелі онтологиясын" сипаттаңыз?
3. Философия тарихындағы онтология мәселелері қалай қарастырылады?
4. Материалдық әлемнің болуын сипаттаңыз.
5. Материяның негізгі атрибуттарын атаңыз?
6. Шығыс философиясындағы қозғалыс Проблемалары Қалай қарастырылды(Әл-Фараби, Шәкәрім және т. б.)
7. Диалектика заңдарын атаңыз.

Кейсті шешу:

Кейс.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASI «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 9беті

Тапсырама 1. Болмыстың негізгі салаларын атаңыз. Олардың әрқайсысының ерекшелігі неде?

Тапсырма 2. Кеңістік және уақыттың субстанцияналдық және релятивистік теорияларының айырмашылықтарын түсіндіріңіз. Осы тәсілдердің өкілдерін атаңыз.

Тапсырма 3. Заттардың қозғалысының әр түріне мысалдар келтіріңіз: А. механикалық Б. физикалық в. химиялық г. Биологиялық Д. Әлеуметтік.

Тапсырма 4. Философияда "болу" ұғымының синонимі ретінде қандай ұғымдар қолданылады?

Тапсырма 5. Қазіргі әлемнің даму процестерінің күрделілігі мен көпдеңгейі, ішкі қайшылықты сипаты оны бір немесе екі ғылымның әдістерімен зерттеуді қиындатады. Қазіргі ғылымның пәнаралық бағытқа бағдарлануы қоршаған әлемнің процестері мен құбылыстарын зерттеу контекстінде бірнеше әдістемелерді қолдануды қамтиды. Бірақ бұл жағдайда да бір ғылымды қоршаған әлемді қабылдау және зерттеу процесіне бағыттаушы ретінде пайдалану қажеттілігі туындайды. Әр түрлі тарихи кезеңдерде әр түрлі ғылымдар осы рөлді атқарды: 21 ғасырда қандай ғылымды дәл осылай ажыратуға болады?

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Feedback, чек парағы арқылы бағалау / Ауызша жауап, жазбаша жауап, жағдаяттық тапсырмаларды орындау

7. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Хесс Р. «Философияның таңдаулы 25 кітабы». Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018–360 с.
2. Темірғалиев, Қ. А. Философия: оқу құралы/Қ. А. Темірғалиев, А. Т. Бәкірова. - М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016-240 бет.с
3. Кемелбеков, Қ. Б. Қазақтың әдеп мәдениеті: оқу құралы / Қ.Б. Кемелбеков. - Алматы: Эверо. 2016-140 бет.с
4. Қасабек, А. Қазақ философиясы: оқу құралы. - Алматы: Эверо, 2015
5. Кемелбеков, Қ. Б. Оразымбетова З.Ш. Философия: оқу құралы. Қарағанды: «Medet Group»ЖШС, 2021-260 бет
6. Карен Армстронг Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс: Құдайтану баяны/ Научн.редактор Кенжетай Д. – Астана, 2018. – 496 с.
7. Философия : оқу құралы / М. Джекебаева. - Алматы : New book, 2022. - 260 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Д 37-026470)

Қосымша:

1. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 3-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = The rise of modern Philosophy: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. Г.Ж. Нұрышева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.-412 б. с.: Рухани жаңғыру)
2. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 4-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = Philosophy in the modern world: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. А.Байдлаева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.- 412 б. с.: Рухани жаңғыру
3. Кенни, Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 1-том. Антика философиясы = Ancient Philosophy: монография / Э. Кенни; ауд.С.А.Аяпбекова, Н.Т.Базарбай, А.Рыскиева. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 408 б. с.: [Рухани жаңғыру].

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы	044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	44 беттің 10беті

4. Джонстон, Д. Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дерридаға дейін: монография / қаз. тіл. ауд. Г.З. Әбдірасылова [және т.б.]. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 216 б. с.: (Рухани жаңғыру).
5. Қазақбаева, Ж. Р. Философия негіздері: оқу-әдістемелік құралы / Ж. Р. Қазақбаева. - Қарағанды: ЖК «Ақнұр», 2013. - 302 бет. с.
6. Иманқұл, Н. Іліми философия: дәрістер / Н. Иманқұл. - Алматы: Эверо, 2015.- 368 б. с.
7. Үнді философиясының тарихы = History of Indian Philosophy : оқулық / Пурушоттама Билимориа ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Г.С. Жолдасбаева. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 720 б. с.
8. МакГиннис Джон Классикалық араб философиясы: антология = Classical Arabic Philosophy: An Anthology of Sources : оқулық / Джон МакГиннис, Дэвид С. Райсман ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Б.Ш. Абдилхақим. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 476 б. с.
9. Рассел Бертран. Батыс философиясының тарихы = The History of Western Philosophy : оқулық / Бертран Рассел; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А. Шәріп. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 896 б. с.
10. Эдмунд Ричард Онер философиясы. Кіріспе = An Introduction to the Philosophy : оқулық / Ричард Эдмунд ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Е. Жеңісұлы. - 2-ші бас. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 304 б. с.
11. Юлән Фың Қытай философиясының қысқаша тарихы = A short History of Chinese Philosophy : оқулық / Фың Юлән ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Қ. Бақыт. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 368 б. с.
12. Әл-Руайхеб Халид, Ислам философиясы: Оксфорд оқулығы = The Oxford Handbook of Islamic Philosophy : оқулық / Халид Әл-Руайхеб, Сабина Шмидке ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А.Ғ. Тасболат. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 828 б. с.
13. Қасабек А. Қазақ философиясы : оқу құралы / А. Қасабек, Ж. Алтай. - Алматы : New book, 2022. - 216 бет с. (Шифр 87(5Қаз)я73/Қ 43-776833)

Электрондық оқулықтар:

1. <http://aknurpress.kz/login промо код SDN-28> Ғылым тарихы және философиясы. Адаева Г.А., 2017. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
2. Қазақ философиясы тарихы (ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін) қазақ философиясының қалыптасуы: ежелгі түркілік дәуір. Шәукенова З.К., Нұрмұратов С.Е., 2017. ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Ссылка для доступа: <http://www.studmedlib.ru>, ЛОГИН ibragim123, ПАРОЛЬ Libukma123 (логин и пароль единый для всех) и/или на сайте библиотечно-информационного центра академии lib.ukma.kz

8. Бақылау(сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т. б.):

1. Бар нәрсенің онтологиялық құрылымына не жатады?
2. М. Хайдеггердің "іргелі онтологиясын" сипаттаңыз?
3. Философия тарихындағы онтология мәселелері қалай қарастырылады?
4. Материалдық әлемнің болуын сипаттаңыз.
5. Материяның негізгі атрибуттарын атаңыз?
6. Шығыс философиясындағы қозғалыс Проблемалары Қалай қарастырылды(Әл-Фараби, Шәкәрім және т. б.)

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Өлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 11беті

7. Диалектика заңдарын атаңыз.

№ 4 сабақ

1. Тақырыбы: Таным философиялық мәселе ретінде.

2. Мақсаты: адам және дүниеге деген танымдылық қатынасының мәнін, оның мүмкіндіктері мен құралдарын түсіндіру.

3. Оқыту міндеттері:

- таным құрылымы; түрлері, деңгейі, нысандары;
- шындық пен қателіктің өлшемдері;
- ғылыми таным және ғылымның рөлі;

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Таным философия мәселесі ретінде.
2. Танымның мүмкіндіктері мен шекаралары.
3. Ғылыми танымның құрылымы, әдістері мен формалары.
4. Таным және шығармашылық. Шығармашылық және түйсігі.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Ауызша сұрау

Талқыланатын сұрақтар:

1. "Таным теориясы", "гносеология" ұғымдары сәйкес келе ме?
2. Философия тарихындағы білім мәселелері.
3. Танымның мүмкіндіктері мен шекаралары
4. Қазіргі Қазақстанды жаңғырту контекстіндегі білімге табыну.

Кейсті шешу:

Кейс.

Тапсырма 1. Сіз скептиксіз. Сіз қиын, стресстік жағдайға тап болдыңыз. Сіз өзіңізді қалай ұстауыңыз керек?

Тапсырма 2. Сіз эмпиризмнің өкілісіз. Әңгімелесушіге білімімізді қайдан алатынымызды түсіндіріңіз.

Тапсырма 3. Сіз сенсуализмнің өкілісіз. Әңгімелесушіге білімімізді қайдан алатынымызды түсіндіріңіз.

Тапсырма 4. Сіз рационализмнің өкілісіз. Әңгімелесушіге білімімізді қайдан алатынымызды түсіндіріңіз.

Тапсырма 5. Неліктен 18 ғасырдағы философияны ағартушылық философия деп атайтынын түсіндіріңіз. Оның ерекшеліктерін атаңыз.

Тапсырма 6. И.Кант қандай пайымдың түрлерін көрсетеді? Әр түрге мысал келтіріңіз.

Тапсырма 7. Философияда таным мәселесін түсіндіретін екі теорияны шартты түрде ажыратуға болады. Біріншісіне сәйкес-гностицизм-адамның танымдық мүмкіндіктері шексіз; екіншісі-агностицизм-керісінше айтады: адамның әлемді толық білу мүмкіндігі айтарлықтай шектеулі. Қазіргі ғылымда таза эпистемологиялық оптимизм немесе агностикалық скептицизм жағдайы мүмкін бе?

Тапсырма 8. Бэконның түсіндірмесіне сәйкес, қандай қате түсініктердің иллюстрациясы келесі сөйлем болуы мүмкін: Өзімізге сенбесек те Сталин жолдас сізге сендік.

- а) ру пұттары
- б) үңгір пұттары
- в) нарық пұттары

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 12беті

г) театр пұттары

Жауап: г.

6. Бағалау әдістері/технологиялары (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): Feedback, чек парағы арқылы бағалау / Ауызша жауап, жазбаша жауап, жағдаяттық тапсырмаларды орындау

7. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Хесс Р. «Философияның таңдаулы 25 кітабы». Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018–360 с.
2. Темірғалиев, Қ. А. Философия: оқу құралы/Қ. А. Темірғалиев, А. Т. Бәкірова. - М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016-240 бет.с
3. Кемелбеков, Қ. Б. Қазақтың әдеп мәдениеті: оқу құралы / Қ.Б. Кемелбеков. - Алматы: Эверо. 2016-140 бет.с
4. Қасабек, А. Қазақ философиясы: оқу құралы. - Алматы: Эверо, 2015
5. Кемелбеков, Қ. Б. Оразымбетова З.Ш. Философия: оқу құралы. Қарағанды: «Medet Group»ЖШС, 2021-260 бет
6. Карен Армстронг Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс: Құдайтану баяны/ Научн.редактор Кенжетай Д. – Астана, 2018. – 496 с.
7. Философия : оқу құралы / М. Жекебаева. - Алматы : New book, 2022. - 260 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Д 37-026470)

Қосымша:

1. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 3-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = The rise of modern Philosophy: монография / Э.Кенни; Қаз.тіл ауд. Г.Ж. Нұрышева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.-412 б. с.: Рухани жаңғыру)
2. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 4-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = Philosophy in the modern world: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. А.Байдлаева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.- 412 б. с.: Рухани жаңғыру
3. Кенни, Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 1-том. Антика философиясы = Ancient Philosophy: монография / Э.Кенни; ауд.С.А.Аяпбекова, Н.Т.Базарбай, А.Рыскиева. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 408 б. с.: [Рухани жаңғыру].
4. Джонстон Д. Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дерридаға дейін: монография / қаз. тіл. ауд. Г.З.Әбдірасылова [және т.б.]. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 216 б. с.: (Рухани жаңғыру).
5. Қазақбаева Ж.Р. Философия негіздері: оқу-әдістемелік құралы / Ж.Р.Қазақбаева. - Қарағанды: ЖК «Ақнұр», 2013. - 302 бет. с.
6. Иманқұл Н. Іліми философия: дәрістер / Н.Иманқұл. - Алматы: Эверо, 2015.- 368 б. с.
7. Үнді философиясының тарихы = History of Indian Philosophy : оқулық / Пурушоттама Билимориа ; ред. А.Б.Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Г.С.Жолдасбаева. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 720 б. с.
8. МакГиннис Джон Классикалық араб философиясы: антология = Classical Arabic Philosophy: An Anthology of Sources: оқулық / Джон МакГиннис, Дэвид С. Райсман; ред. А. Б. Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Б.Ш. Абдилхахим. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 476 б. с.

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 13беті

9. Рассел Бертран. Батыс философиясының тарихы = The History of Western Philosophy: оқулық / Бертран Рассел; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А. Шәріп. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 896 б. с.
10. Эдмунд Ричард Онер философиясы. Кіріспе = An Introduction to the Philosophy: оқулық / Ричард Эдмунд ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Е. Жеңісұлы. - 2-ші бас. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 304 б. с.
11. Юлэн Фың Қытай философиясының қысқаша тарихы = A short History of Chinese Philosophy: оқулық / Фың Юлэн; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Қ.Бақыт. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 368 б. с.
12. Әл-Руайхеб Халид, Ислам философиясы: Оксфорд оқулығы = The Oxford Handbook of Islamic Philosophy: оқулық / Халид Әл-Руайхеб, Сабина Шмидке; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. А.Ғ. Тасболат. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 828 б. с.
13. Қасабек А. Қазақ философиясы: оқу құралы / А.Қасабек, Ж.Алтай. - Алматы : New book, 2022. - 216 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Қ 43-776833)

Электрондық оқулықтар:

1. <http://aknurpress.kz/login> промо код SDN-28 Ғылым тарихы және философиясы.Адаева Г.А., 2017. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
2. Қазақ философиясы тарихы (ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін) қазақ философиясының қалыптасуы: ежелгі түркілік дәуір. Шәукенова З.К., Нұрмұратов С.Е., 2017. ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Ссылка для доступа: <http://www.studmedlib.ru>, ЛОГИН ibragim123, ПАРОЛЬ Libukma123 (логин и пароль единый для всех) и/или на сайте библиотечно-информационного центра академии lib.ukma.kz

8. Бақылау(сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т. б.):

1. Танымның ерекшеліктерін философия мәселесі ретінде көрсетіңіз.
2. Танымның мүмкіндіктері мен шекараларын атаңыз.
3. Эпистемологияның бағыттарын анықтаңыз.
4. Мәнін көрсетіңіз білім, шындық және жалғандық.
5. Таным мен шығармашылықтың өзара байланысын атаңыз.
6. Шығармашылық және интуиция ұғымдарына салыстырмалы талдау жасаңыз.
7. COVID -19 пандемиясының себептерін білуге бола ма ?

№ 5 сабақ

1. **Тақырыбы:** Ғылымдағы әдіс мәселесі. Ғылым және техника Қазақстанның үшінші жаңғыруындағы цифрлық технология.
2. **Мақсаты:** заманауи қоғамның білім беру жүйесіндегі цифрлық технологияның, ғылымның рөлі мен құндылығын түсіндіру.
3. **Оқыту міндеттері:**
 - ғылыми таным әдістері;
 - ғылыми ақиқат ерекшелігі;
 - танымның негізгі әдістері.
4. **Тақырыптың негізгі сұрақтары:**
 1. Қазіргі ғылымның жетістіктері және оның себептері.

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 14беті	

2. Ғылым және техника.
3. Ғылыми және ғылыми емес білімнің демаркациясы мәселесі.
4. Білім беру философиясы.
5. Қазақстан ғылымының болашағы

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Case-study

Сұрақтар:

1. Ғылымның рөлі білім және қызметі ретінде?
2. Ғылыми - технологиялық прогрестің мәселелері неде?
3. Қазіргі ғылымның даму болашағы қандай?
4. Аристотель, әл-Фараби, Ибн-Сина, Ф.Бэкон, г. Гегель, о. Конт бойынша салыстырмалы талдау жасаңыз.

Кейсті шешу:

Кейс.

Тапсырма 1. Медицинаның дамуы дәрігерлердің ауруларды емдеуімен ғана емес, сонымен қатар жаңа дәрі-дәрмектер мен медициналық әдістерді ойлап табумен де тығыз байланысты. Бұл әртүрлі эксперименттік зерттеулерді, соның ішінде сынақ субъектілері ретінде пайдалануды қамтиды. Бұл жағдайда тәжірибе объектілеріне жанашырлық таныту зерттеушінің объективтілігіне теріс әсер етеді? Немесе керісінше-эксперименттің сәтті өтуіне ықпал ете ме?

Тапсырма 2. Ғылым тарихы мен философиясы үшін ғылыми тарихи субъектінің ғылыми қызметі өзекті мәселе болып табылады. Оның қызметі аясында ғылым дамиды, атап айтқанда жаңа ғылыми теорияларды қабылдау немесе қабылдамау. Көбінесе ғылыми қоғамдастықтағы жаңа парадигмаларды талқылау процесі елемеумен біріктіріледі, өйткені ғылыми қызметке жаңалық әкелетін инноваторларды дискурстан шығару. Бұл, әсіресе, проблеманы сыналған әдістермен шешу қиынға соғатын және жаңа әдістерді қолдану және олардың тиімділігі айқын болмайтын ғылымдағы аномалия жағдайына тән. Мұндай жағдайда ғылыми қоғамдастық өкілдері қалай әрекет етуі керек: инновацияларға сүйену немесе қалыптасқан дәстүрлерді нығайту үшін ратификациялау керек па?

Тапсырма 3. Ғылымда қиындықтар жиі кездеседі, олардың күрделілік деңгейі біржақты шешімді білдірмейді, бірақ оларды шешу процесін елемеу мүмкін емес. Бұл жағдайда мәселенің шешімі ретінде осы мәселеге сәйкес келмейтін теория ұсынылады, бірақ бұл келісімнің немесе ғалымдар арасындағы компромистің нәтижесі. Бұл жағдай ғылымның дамуы үшін қалыпты жағдай ма, әлде теріс салдарға әкелуі мүмкін бе?

Тапсырма 4. Медицина ғылымымен айналысатын ғалым үлкен жаңалықтың алдында тұр. Бұл ғылымның дамуына түбегейлі әсер етуі мүмкін, бірақ болашақта қоғамға қауіп төндіруі мүмкін. Сипатталған жағдайда, ғылымның қажеттіліктерін түсінуіне немесе жеке бос әурешілікке негізделген ғалым бұл жаңалықты оның ықтимал зиянын біле отырып жасауы керек пе, әлде этикалық және адамгершілік себептермен одан бас тартуы керек пе?

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Feedback, чек парағы арқылы бағалау / Тақырыптық сауалдар арқылы / презентация, жағдаяттық тапсырманы талдау.

7. Әдебиеттер:

Негізгі:

OÑTÚSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 15беті

1. Хесс Р. «Философияның таңдаулы 25 кітабы». Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018–360 с.
2. Темірғалиев, Қ. А. Философия: оқу құралы/Қ. А. Темірғалиев, А. Т. Бәкірова. - М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016-240 бет.с
3. Кемелбеков, Қ. Б. Қазақтың әдеп мәдениеті: оқу құралы / Қ.Б. Кемелбеков. - Алматы: Эверо. 2016-140 бет.с
4. Қасабек, А. Қазақ философиясы: оқу құралы. - Алматы: Эверо, 2015
5. Кемелбеков, Қ. Б. Оразымбетова З.Ш. Философия: оқу құралы. Қарағанды: «Medet Group»ЖШС, 2021-260 бет
6. Карен Армстронг Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс: Құдайтану баяны/ Научн.редактор Кенжетай Д. – Астана, 2018. – 496 с.
7. Философия : оқу құралы / М. Джекебаева. - Алматы : New book, 2022. - 260 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Д 37-026470)

Қосымша:

1. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 3-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = The rise of modern Philosophy: монография / Э.Кенни; Қаз.тіл ауд. Г.Ж. Нұрышева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.-412 б. с.: Рухани жаңғыру)
2. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 4-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = Philosophy in the modern world: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. А.Байдлаева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.- 412 б. с.: Рухани жаңғыру
3. Кенни, Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 1-том. Антика философиясы = Ancient Philosophy: монография / Э.Кенни; ауд.С.А.Аяпбекова, Н.Т.Базарбай, А.Рыскиева. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 408 б. с.: [Рухани жаңғыру].
4. Джонстон Д. Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дерридаға дейін: монография / қаз. тіл. ауд. Г.З.Әбдірасылова [және т.б.]. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 216 б. с.: (Рухани жаңғыру).
5. Қазақбаева Ж.Р. Философия негіздері: оқу-әдістемелік құралы / Ж.Р.Қазақбаева. - Қарағанды: ЖК «Ақнұр», 2013. - 302 бет. с.
6. Иманқұл Н. Іліми философия: дәрістер / Н.Иманқұл. - Алматы: Эверо, 2015.- 368 б. с.
7. Үнді философиясының тарихы = History of Indian Philosophy : оқулық / Пурушоттама Билимориа ; ред. А.Б.Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Г.С.Жолдасбаева. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 720 б. с.
8. МакГиннис Джон Классикалық араб философиясы: антология = Classical Arabic Philosophy: An Anthology of Sources: оқулық / Джон МакГиннис, Дэвид С. Райсман; ред. А. Б. Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Б.Ш. Абдилхақим. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 476 б. с.
9. Рассел Бертран. Батыс философиясының тарихы = The History of Western Philosophy: оқулық / Бертран Рассел; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А. Шәріп. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 896 б. с.
10. Эддриджд Ричард Өнер философиясы. Кіріспе = An Introduction to the Philosophy: оқулық / Ричард Эддридж ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Е. Жеңісұлы. - 2-ші бас. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 304 б. с.
11. Юлән Фың Қытай философиясының қысқаша тарихы = A short History of Chinese Philosophy: оқулық / Фың Юлән; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Қ.Бақыт. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 368 б. с.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Өлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 16беті

12. Әл-Руайхеб Халид, Ислам философиясы: Оксфорд оқулығы = The Oxford Handbook of Islamic Philosophy: оқулық / Халид Әл-Руайхеб, Сабина Шмидке; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. А.Ғ. Тасболат. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 828 б. с.

13. Қасабек А. Қазақ философиясы: оқу құралы / А.Қасабек, Ж.Алтай. - Алматы : New book, 2022. - 216 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Қ 43-776833)

Электрондық оқулықтар:

1. <http://aknurpress.kz/login> промо код SDN-28 Ғылым тарихы және философиясы.Адаева Г.А., 2017. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>

2. Қазақ философиясы тарихы (ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін) қазақ философиясының қалыптасуы: ежелгі түркілік дәуір. Шәукенова З.К., Нұрмұратов С.Е., 2017. ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>

3. Ссылка для доступа: <http://www.studmedlib.ru>, ЛОГИН ibragim123, ПАРОЛЬ Libukma123 (логин и пароль единый для всех) и/или на сайте библиотечно-информационного центра академии lib.ukma.kz

8. Бақылау(сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т. б.):

1. Қазіргі ғылымның жетістіктерін және олардың себептерін көрсетіңіз
2. Скиентизм мен антискиентизмнің айырмашылығы неде?
3. Ғылымның білім мен қызмет ретіндегі рөлі қандай?
4. Ш.Уәлихановтың ғылым философиясын сипаттаңыз.
5. Сипаттаңыз образованияырай Алтынсариннің Білім философиясы.
6. "Білімді адам" моделін қалай түсінесіз?
7. Қазіргі ғылымның даму перспективалары қандай?
8. Коронавирустың адам ағзасында қалуы мүмкін екендігі ғылыммен дәлелдене ме?

№ 6 сабақ

1. Тақырыбы: Қазіргі философиядағы адам мәселесін талдау тәжірибесі.

2. Мақсаты: қазіргі философиядағы адам мәселесін ерекшеліктерін түсіндіру.

3. Оқыту міндеттері:

- адам - философияның негізгі мәселесі ретінде;
- қазіргі ғылым аясында адамның пайда болу мәселесі;
- адам табиғаты және мәні;
- адамзаттың рухани тәжірибесіндегі өмір,өлім және мәңгілік мәселелері.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары

1. Адамды қарастыруға философиялық көзқарастың ерекшелігі.
2. Философия тарихындағы адам мәселесі.
3. Қазақ философиясындағы адам мәселесі

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: TBL

Сұрақтар:

1. Философиялық антропологияда өмір мәселесінің мәні қалай қойылған?
2. Философиялық антропологияда бақыт феномені қалай қарастырылады?
3. Философиялық антропологияда еркіндік мәселесі қалай қойылған?

Кейсті шешу:

Кейс.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 176еті

Тапсырма 1. Студенттер екі немесе үш топқа бөлінген топтарда жұмыс істейді. Әр топ кем дегенде үш адамнан тұруы керек. Мұғалім ситуациялық тапсырмаларды оқиды, топтың барлық мүшелері мұқият тыңдап, оларды шешуге кіріседі (дайындыққа 1 минут уақыт беріледі). Дайындалған кез-келген бірінші топ ситуациялық тапсырмаларға өз жауаптарын береді. Егер жауап толық болмаса, келесі екінші топ олардың жауабын толықтыра алады.

1. Адамның мәні. "Адам", "жеке тұлға", "тұлға" ұғымдары.

2. Қазақ философиясындағы адам мәселесі.

Тапсырма 2. Зерттеу барысында ғалым формасы бойынша ғылыми, бірақ жалған ғылыми немесе мазмұны бойынша квази-ғылыми ақпаратқа тап болады. Бұл ретте аталған ақпаратты оның бірқатар әріптестері сенімді деп таниды, ғылыми қоғамдастықта белсенді пайдаланылады. Бұл жағдайда демаркация мәселесі қандай болады

Тапсырма 3. Ғылыми әдістердің бірі-интроспекция немесе өзін-өзі бақылау. Дәрігер аурудың дамуын түсіну және жақсы сипаттау, оны емдеу әдісін жасау үшін өзіне әдейі жүктыруды шешеді. Бұл аурудан өлу қаупі өте жоғары, бірақ бұл эксперименттің мүмкін нәтижелері ғылым үшін өте маңызды. Ғалым бұл жағдайда өзіне қауіп төндіруі мүмкін бе? Немесе оның білімі мен денсаулығы эксперимент нәтижесінде күткен нәтижеден гөрі үлкен құндылық па?

Тапсырма 4. Медицина ғылымымен айналысатын ғалым үлкен жаңалықтың алдында тұр. Бұл ғылымның дамуына түбегейлі әсер етуі мүмкін, бірақ болашақта қоғамға қауіп төндіруі мүмкін. Сипатталған жағдайда, ғылымның қажеттіліктерін түсінуіне немесе жеке Бос әурешілікке негізделген ғалым бұл жаңалықты оның ықтимал зиянын біле отырып жасауы керек пе, әлде этикалық және адамгершілік себептермен одан бас тартуы керек пе?

Тапсырма 5. Мен бәріне қайталаймын-біздің клиникада Еңбек кодексі бар: дәрігер науқас үшін қанша қажет болса, сонша жұмыс істейді. Басталуы-дәл тоғыз, соңы-барлық жұмыс аяқталған кезде. Екінші: егер дәрігер жақсы болмаса, ол кетуі керек. Өзі, дирекция мен кәсіподақтың араласуынсыз. Сәйкестік туралы мәселені мен шешемін. (Амосов Н.М., 1976, Б. 50)

Сұрақ: белгілі кардиохирург өз мәлімдемелерінде дұрыс па?

Жауап (Т5): Дұрыс емес. Біздің алдымызда Көшбасшы мен бағыныштылар арасындағы қатынастардың авторитарлық моделі тұр. Автор бекіткен дәрігер жұмысының шарттары сөзсіз маманның "күйіп қалу" синдромына әкеледі. Дәрігер, кез-келген басқа маман сияқты, өзінің физикалық, психикалық, әлеуметтік-мәдени қасиеттерін қалпына келтіре алуы керек. Мамандық қызметі дәрігердің тиісті жұмыс кестесіне, демалуға құқығына қайшы келмеуі керек. Бұл сұрақтардың барлығы тек этикалық емес. бірақ заңды.

Тапсырма 6. Дәрігер-отоларинголог өзі басқарған және, атап айтқанда, пластикалық хирургиямен айналысқан клиниканы ашты. Ол басқа клиниканың дәрігер косметологқа ынтымақтастықты ұсынды, соңғысына осы дәрігердің өз клиникасына жіберетін клиенттері үшін төлемдерінің 20% сыйақы беруге уәде берді.

Сұрақ: мұндай ұсыныс этикалық ма?

Жауап (Т6): Әрине, мұндай ұсыныс этикалық емес, сонымен қатар сыбайлас жемқорлық әрекетінің белгілері бар.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Өлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 18беті

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Чек парағы арқылы бағалау / Тесттілеу, ауызша сұрау, жазбаша тапсырмалар орындау, жағдаяттық тапсырмаларды орындау.

7. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Хесс Р. «Философияның таңдаулы 25 кітабы». Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018–360 с.
2. Темірғалиев, Қ. А. Философия: оқу құралы/Қ. А. Темірғалиев, А. Т. Бәкірова. - М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016-240 бет.с
3. Кемелбеков, Қ. Б. Қазақтың әдеп мәдениеті: оқу құралы / Қ.Б. Кемелбеков. - Алматы: Эверо. 2016-140 бет.с
4. Қасабек, А. Қазақ философиясы: оқу құралы. - Алматы: Эверо, 2015
5. Кемелбеков, Қ. Б. Оразымбетова З.Ш. Философия: оқу құралы. Қарағанды: «Medet Story»ЖШС, 2021-260 бет
6. Карен Армстронг Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс: Құдайтану баяны/ Научн.редактор Кенжетай Д. – Астана, 2018. – 496 с.
7. Философия : оқу құралы / М. Жекебаева. - Алматы : New book, 2022. - 260 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Д 37-026470)

Қосымша:

1. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 3-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = The rise of modern Philosophy: монография / Э.Кенни; Қаз.тіл ауд. Г.Ж. Нұрышева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.-412 б. с.: Рухани жаңғыру)
2. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 4-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = Philosophy in the modern world: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. А.Байдлаева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.- 412 б. с.: Рухани жаңғыру
3. Кенни, Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 1-том. Антика философиясы = Ancient Philosophy: монография / Э.Кенни; ауд.С.А.Аяпбекова, Н.Т.Базарбай, А.Рыскиева. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 408 б. с.: [Рухани жаңғыру].
4. Джонстон Д. Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дерридаға дейін: монография / қаз. тіл. ауд. Г.З.Әбдірасылова [және т.б.]. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 216 б. с.: (Рухани жаңғыру).
5. Қазақбаева Ж.Р. Философия негіздері: оқу-әдістемелік құралы / Ж.Р.Қазақбаева. - Қарағанды: ЖК «Ақнұр», 2013. - 302 бет. с.
6. Иманқұл Н. Іліми философия: дәрістер / Н.Иманқұл. - Алматы: Эверо, 2015.- 368 б. с.
7. Үнді философиясының тарихы = History of Indian Philosophy : оқулық / Пурушоттама Билимория ; ред. А.Б.Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Г.С.Жолдасбаева. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 720 б. с.
8. МакГиннис Джон Классикалық араб философиясы: антология = Classical Arabic Philosophy: An Anthology of Sources: оқулық / Джон МакГиннис, Дэвид С. Райсман; ред. А. Б. Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Б.Ш. Абдилхақим. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 476 б. с.
9. Рассел Бертран. Батыс философиясының тарихы = The History of Western Philosophy: оқулық / Бертран Рассел; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А. Шәріп. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 896 б. с.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 19беті

10. Эдмунд Ричард Онер философиясы. Кіріспе = An Introduction to the Philosophy: оқулық / Ричард Эдмунд ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Е. Жәнісұлы. - 2-ші бас. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 304 б. с.
11. Юлән Фың Қытай философиясының қысқаша тарихы = A short History of Chinese Philosophy: оқулық / Фың Юлән; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Қ.Бақыт. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 368 б. с.
12. Әл-Руайхеб Халид, Ислам философиясы: Оксфорд оқулығы = The Oxford Handbook of Islamic Philosophy: оқулық / Халид Әл-Руайхеб, Сабина Шмидке; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. А.Ғ. Тасболат. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 828 б. с.
13. Қасабек А. Қазақ философиясы: оқу құралы / А.Қасабек, Ж.Алтай. - Алматы : New book, 2022. - 216 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Қ 43-776833)

Электрондық оқулықтар:

1. <http://aknurpress.kz/login> промо код SDN-28 Ғылым тарихы және философиясы. Адаева Г.А., 2017. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
2. Қазақ философиясы тарихы (ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін) қазақ философиясының қалыптасуы: ежелгі түркілік дәуір. Шәукенова З.К., Нұрмұратов С.Е., 2017. ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Ссылка для доступа: <http://www.studmedlib.ru>, ЛОГИН ibragim123, ПАРОЛЬ Libukma123 (логин и пароль единый для всех) и/или на сайте библиотечно-информационного центра академии lib.ukma.kz

8. Бақылау(сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т. б.):

1. Адамды қарастыруға философиялық көзқарастың ерекшелігін атаңыз.
2. Философия тарихындағы адам проблемасының тұжырымы қандай.
3. Абай философиясындағы адам мәселесі қалай көрінді?
4. Шәкәрімнің адамның өмірлік белгілерінің мәні туралы экзистенциалды рефлексиясын қалай түсінесіз?
5. Қазақстандағы пандемия проблемасын бастапқы шешудің мысалын келтіріңіз.
6. Адам, жеке тұлға, даралық, тұлға ұғымдарына салыстырмалы талдау жасаңыз.

№ 7 сабақ

1. Тақырыбы: Күнделікті тәжірибеде өмір мәнін іздеудің маңызды қырлары: философиялық талдау.

2. Мақсаты: адам болмысының ерекшелігі мен және өмір мен өлімнің іргелі философиялық мәселелерін түсіндіру.

3. Оқыту міндеттері:

- адам болмысының категориялары (бақыт, сенім, өмір және өлім);
- іргелі философиялық мәселелері өмір және өлім;
- адамзаттың рухани тәжірибесіндегі мәңгілік мәселесі.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары

1. Философиялық ойлар тарихындағы өмірдің мәні мәселесі: фатализм, гедонизм, волюнтаризм, функционализм.
2. Өмірдің мәні – қазақ философиясының негізгі категориясы.
3. Махаббат – адамның өмір сүру мәні.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 20беті

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Case-study

Шағын топтардағы жұмыс, біз топты бөлеміз: 4 кіші топқа, олардың әрқайсысы келесі проблемалық жағдайларды талқылауы керек:

Сұрақтар:

1. Адам болмысының категориялары
2. Өмірдің онтологиялық және аксиологиялық мазмұны.
3. Адам, оның өлімі және өлместігі.
4. Философиялық ой тарихындағы өмірдің мәні мәселесі.
5. Қазақ ойшылдарының дүниетанымындағы өлместік мәселесі?

Кейсті шешу:

Кейс.

Тапсырма 1. Медицинаның дамуы дәрігерлердің ауруларды емдеуімен ғана емес, сонымен қатар жаңа дәрі-дәрмектер мен медициналық әдістерді ойлап табумен де тығыз байланысты. Бұл әртүрлі эксперименттік зерттеулерді, соның ішінде сынақ субъектілері ретінде пайдалануды қамтиды. Бұл жағдайда тәжірибе объектілеріне жанашырлық таныту зерттеушінің объективтілігіне теріс әсер етеді? Немесе керісінше-эксперименттің сәтті өтуіне ықпал ете ме?

Тапсырма 2. Философияда таным мәселесін түсіндіретін екі теорияны шартты түрде ажыратуға болады. Біріншісіне сәйкес-гностицизм-адамның танымдық мүмкіндіктері шексіз; екіншісі-агностицизм-керісінше айтады: адамның әлемді толық білу мүмкіндігі айтарлықтай шектеулі. Қазіргі ғылымда таза эпистемологиялық оптимизм немесе агностикалық скептицизм жағдайы мүмкін бе?

Тапсырма 3. Ғылыми дүниетанымның кең таралған түрлерінің бірі-шынайы және сенімді Білім. тек ғылыми қызмет нәтижесінде алынған білім деген сенімге негізделген ғылымизм. Бір жағынан, бұл жағдайда ғылым демаркация процедурасын жеңілдетеді, ғылым мен жалған ғылым арасындағы айырмашылықтарды белгілейді. Екінші жағынан, білімнің ғылымға ұқсас бағыты оны алу процесін тым консервативті ете ме?

Тапсырма 4. Маркстің "адамдар — өз драмасының авторлары да, актерлері де" деген сөздеріне түсініктеме беріңіз.

Тапсырма 5. Сократтың "Мен ештеңе білмейтінімді білемін" деген сөзін талдаңыз. Оның мәні неде-адамның әлемді тану қабілетін жоққа шығаруда немесе оған шақырудатанымдық процестің ақылға қонымды өзін-өзі шектеуі?

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Чек парағы арқылы бағалау / Тақырыптық сауалдар арқылы / Ауыхша жауап, презентация, жағдаяттық тапсырманы талдау.

7. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Хесс Р. «Философияның таңдаулы 25 кітабы». Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018–360 с.
2. Темірғалиев, Қ. А. Философия: оқу құралы/Қ. А. Темірғалиев, А. Т. Бәкірова. - М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016-240 бет.с
3. Кемелбеков, Қ. Б. Қазақтың әдеп мәдениеті: оқу құралы / Қ.Б. Кемелбеков. - Алматы: Эверо. 2016-140 бет.с
4. Қасабек, А. Қазақ философиясы: оқу құралы. - Алматы: Эверо, 2015

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 21беті

5. Кемелбеков, Қ. Б. Оразымбетова З.Ш. Философия: оқу құралы. Қарағанды: «Medet Group» ЖШС, 2021-260 бет
6. Карен Армстронг Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс: Құдайтану баяны/ Научн.редактор Кенжетай Д. – Астана, 2018. – 496 с.
7. Философия : оқу құралы / М. Джекебаева. - Алматы : New book, 2022. - 260 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Д 37-026470)

Қосымша:

1. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 3-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = The rise of modern Philosophy: монография / Э.Кенни; Қаз.тіл ауд. Г.Ж. Нұрышева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.-412 б. с.: Рухани жаңғыру)
2. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 4-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = Philosophy in the modern world: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. А.Байдлаева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.- 412 б. с.: Рухани жаңғыру
3. Кенни, Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 1-том. Антика философиясы = Ancient Philosophy: монография / Э.Кенни; ауд.С.А.Аяпбекова, Н.Т.Базарбай, А.Рыскиева. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 408 б. с.: [Рухани жаңғыру].
4. Джонстон Д. Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дерридаға дейін: монография / қаз. тіл. ауд. Г.З.Әбдірасылова [және т.б.]. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 216 б. с.: (Рухани жаңғыру).
5. Қазақбаева Ж.Р. Философия негіздері: оқу-әдістемелік құралы / Ж.Р.Қазақбаева. - Қарағанды: ЖК «Ақнұр», 2013. - 302 бет. с.
6. Иманқұл Н. Іліми философия: дәрістер / Н.Иманқұл. - Алматы: Эверо, 2015.- 368 б. с.
7. Үнді философиясының тарихы = History of Indian Philosophy : оқулық / Пурушоттама Билимориа ; ред. А.Б.Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Г.С.Жолдасбаева. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 720 б. с.
8. МакГиннис Джон Классикалық араб философиясы: антология = Classical Arabic Philosophy: An Anthology of Sources: оқулық / Джон МакГиннис, Дэвид С. Райсман; ред. А. Б. Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Б.Ш. Абдилхақим. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 476 б. с.
9. Рассел Бертран. Батыс философиясының тарихы = The History of Western Philosophy: оқулық / Бертран Рассел; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А. Шәріп. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 896 б. с.
10. Эдридж Ричард Өнер философиясы. Кіріспе = An Introduction to the Philosophy: оқулық / Ричард Эдридж ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Е. Жеңісұлы. - 2-ші бас. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 304 б. с.
11. Юлән Фың Қытай философиясының қысқаша тарихы = A short History of Chinese Philosophy: оқулық / Фың Юлән; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Қ.Бақыт. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 368 б. с.
12. Әл-Руайхеб Халид, Ислам философиясы: Оксфорд оқулығы = The Oxford Handbook of Islamic Philosophy: оқулық / Халид Әл-Руайхеб, Сабина Шмидке; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. А.Ғ. Тасболат. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 828 б. с.
13. Қасабек А. Қазақ философиясы: оқу құралы / А.Қасабек, Ж.Алтай. - Алматы : New book, 2022. - 216 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Қ 43-776833)

Электрондық оқулықтар:

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 22беті

1. <http://aknurpress.kz/login> промо код SDN-28 Ғылым тарихы және философиясы. Адаева Г.А., 2017. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>

2. Қазақ философиясы тарихы (ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін) қазақ философиясының қалыптасуы: ежелгі түркілік дәуір. ШәуKENOVA З.К., Нұрмұратов С.Е., 2017. ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>

3. Ссылка для доступа: <http://www.studmedlib.ru>, ЛОГИН ibragim123, ПАРОЛЬ Libukma123 (логин и пароль единый для всех) и/или на сайте библиотечно-информационного центра академии lib.ukma.kz

8. Бақылау(сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т. б.):

1. Өмірдің онтологиялық және аксиологиялық мазмұнын көрсетіңіз?
2. Негізгі философиялық мәселелердің өмір мен өлім мәселелерімен байланысын көрсетіңіз: метафизика және моральдық философия?
3. Қазақ ойшылдарының дүниетанымындағы өлместік мәселесіне сипаттама беріңіз?
4. Қорқыттың дүниетанымындағы өлместік мәселесін сипаттаңыз.
5. Фалсаф дәстүріндегі Қожа Ахмет Яссауидің мистикалық дүниетанымының мәнін атаңыз.

№ 8 сабақ

1. Тақырыбы: Этикалық дилеммалар: жағдаяттық талдау. Экзистенциалды қазақ философиясының сипаты

2. Мақсаты: философиялық құндылықтар мен адамгершілік санаттардың ерекшеліктерін және айрықша ерекшеліктерін қатынасын түсіндіру.

3. Оқыту міндеттері:

- этикалық ілімдердің тарихи түрлері;
- аксиология және адамгершілік;
- ұлттық этикалық құндылықтар.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары

1. Этикалық ілімдердің Тарихи түрлері.
2. Құндылықтар теориясының негіздері.
3. Этикалық категориялар (парыз, жақсылық, бар және тиісті, ар-ождан, Бостандық).
4. Утилитаризм және деонтологиялық теориялар (қарыз теориялары).
5. Философия тарихындағы адамгершілік мәселесі.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Ауызша сұрау

Сұрақтар:

1. Адамгершіліктің бастауларын түсіну тәсілдері.
2. Құндылық санасының табиғаты.
3. Философиядағы этика және әділеттілік мәселесі.
4. Фалсаф дәстүріндегі этикалық өлшемдер.

Кейсті шешу:

Кейс.

Тапсырма 1. Ғалым өз елінің тарихында аз зерттелген кезеңді зерттеумен айналысады. Зерттеу барысында ол оны ғалым ретінде дәріптеуге қабілетті бұрын зерттелмеген фактілерді анықтайды, бірақ олардың жариялануы ел тарихындағы белгілі бір оқиғаларды қабылдауға теріс әсер етуі мүмкін, оның өткенін немесе қазіргі басшылығын қолайсыз

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 23беті

жағдайда көрсетуі мүмкін. Бұл жағдайда ғалым осы материалдарды жариялай алады ма, әлде оларды жасыру немесе мазмұнын безендіру оның міндеті ме?

Тапсырма 2. Ғылыми әдістердің бірі-интроспекция немесе өзін-өзі бақылау. Дәрігер аурудың дамуын түсіну және жақсы сипаттау, оны емдеу әдісін жасау үшін өзіне әдейі жүктыруды шешеді. Бұл аурудан өлу қаупі өте жоғары, бірақ бұл эксперименттің мүмкін нәтижелері ғылым үшін өте маңызды. Ғалым бұл жағдайда өзіне қауіп төндіруі мүмкін бе? Немесе оның білімі мен денсаулығы эксперимент нәтижесінде күткен нәтижеден гөрі үлкен құндылық па?

Тапсырма 3. Медицина ғылымымен айналысатын ғалым үлкен жаңалықтың алдында тұр. Бұл ғылымның дамуына түбегейлі әсер етуі мүмкін, бірақ болашақта қоғамға қауіп төндіруі мүмкін. Сипатталған жағдайда, ғылымның қажеттіліктерін түсінуіне немесе жеке Бос әурешілікке негізделген ғалым бұл жаңалықты оның ықтимал зиянын біле отырып жасауы керек пе, әлде этикалық гуманитарлық себептермен одан бас тартуы керек пе?

Тапсырма 4. Медицинаның дамуы дәрігерлердің ауруларды емдеуімен ғана емес, сонымен қатар жаңа дәрі-дәрмектер мен медициналық әдістерді ойлап табумен де тығыз байланысты. Бұл әртүрлі эксперименттік зерттеулерді, соның ішінде сынақ субъектілері ретінде пайдалануды қамтиды. Бұл жағдайда тәжірибе объектілеріне жанашырлық таныту зерттеушінің объективтілігіне теріс әсер етеді? Немесе керісінше-эксперименттің сәтті өтуіне ықпал ете ме?

Тапсырма 5. Жастар компаниясындағы жеке тәжірибеші дәрігер өзінің пациентін біліп, Досына оның күйеу жігітіне белгілі болған бүйрек ауруымен ауыр проблемалары бар екенін айтты. Олардың некесі бұзылғандықтан, қыздың ата-анасы қызына келтірілген моральдық зиян үшін дәрігердің құпиясын бұзған дәрігерге сот ісін қозғады.

Сұрақ: бұл жағдайда дәрігердің құпияны бұзуы қасақана ма, әлде абайсызда ма? Түсіндіріңіз.

Жауап (Т5): Жеке тәжірибеші дәрігердің медициналық құпияны ашуы қасақана. Біріншіден, ол пациенттің келісімінсіз құпияны ашуға жол берілмейтінін білуге міндетті. Екіншіден, жария етудің себебі мақтану болды. Дәрігер Украинаның азаматтардың денсаулығын сақтау туралы заңнамасының этикалық нормасы мен құқықтық нормаларын бұзды".

Тапсырма 6. Аурухана бөлмесі: медбике науқастың қандай ауруға шалдыққаны туралы сұрағына: "егер сізде бар деп айтсам, дәрігер маған тілді кесіп тастайды", - деп жауап берді.

Сұрақ: медбике этикалық және құқықтық нормаларды бұзды ма? Түсіндіріңіз.

Жауап (Т6): Медбике диагнозды атамағандықтан, құқықтық норманы бұзған жоқ. Бірақ, ол этиканы бұзды, өйткені ол өзінің дөрекі жауабымен науқастың күдігі мен ықтимал ауыр ауру туралы алаңдаушылығын тудырды.

Тапсырма 7. Белгілі кеңестік эпидемиолог және микробиолог п. Ф.Здродовский (1890 - 1976) 1947 жылы алғаш рет бруцеллезге қарсы тірі вакцинаны алды және сынады. Кейінірек ғалым әйелі Е.М.Голиневичке қатысты тәжірибені қайталады, содан кейін екеуі сіреспе мен дифтерия токсиндерінің тиімділігін бастан кешірді.

1.Бұл әрекеттерге Моральдық баға беріңіз.

2.Осы кезеңде тағы кім эксперименттер жүргізді?

Жауап (Т7): 1.Өзіне және жақындарына тәжірибе жасау жағдайлары кеңестік медицинада белгілі. Олар қоғамдық мұраттар үшін шығарылды, соның ішінде

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Өлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 24беті

2. Сол кезде көптеген дәрігерлер өздеріне эксперименттер жүргізді: и. М. Сеченов, г. н. Минх, о. о. Мочутковский, Д. К. Заболотный, и. И. Мечников және басқалар.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Feedback, чек парағы арқылы бағалау / Ауызша жауап, жазбаша жауап, жағдаяттық тапсырмаларды орындау

7. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Хесс Р. «Философияның таңдаулы 25 кітабы». Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018–360 с.
2. Темірғалиев, Қ. А. Философия: оқу құралы/Қ. А. Темірғалиев, А. Т. Бәкірова. - М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016-240 бет.с
3. Кемелбеков, Қ. Б. Қазақтың әдеп мәдениеті: оқу құралы / Қ.Б. Кемелбеков. - Алматы: Эверо. 2016-140 бет.с
4. Қасабек, А. Қазақ философиясы: оқу құралы. - Алматы: Эверо, 2015
5. Кемелбеков, Қ. Б. Оразымбетова З.Ш. Философия: оқу құралы. Қарағанды: «Medet Group»ЖШС, 2021-260 бет
6. Карен Армстронг Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс: Құдайтану баяны/ Научн.редактор Кенжетай Д. – Астана, 2018. – 496 с.
7. Философия : оқу құралы / М. Жекебаева. - Алматы : New book, 2022. - 260 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Д 37-026470)

Қосымша:

1. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 3-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = The rise of modern Philosophy: монография / Э.Кенни; Қаз.тіл ауд. Г.Ж. Нұрышева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.-412 б. с.: Рухани жаңғыру)
2. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 4-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = Philosophy in the modern world: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. А.Байдлаева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.- 412 б. с.: Рухани жаңғыру
3. Кенни, Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 1-том. Антика философиясы = Ancient Philosophy: монография / Э.Кенни; ауд.С.А.Аяпбекова, Н.Т.Базарбай, А.Рыскиева. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 408 б. с.: [Рухани жаңғыру].
4. Джонстон Д. Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дерридаға дейін: монография / қаз. тіл. ауд. Г.З.Әбдірасылова [және т.б.]. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 216 б. с.: (Рухани жаңғыру).
5. Қазақбаева Ж.Р. Философия негіздері: оқу-әдістемелік құралы / Ж.Р.Қазақбаева. - Қарағанды: ЖК «Ақнұр», 2013. - 302 бет. с.
6. Иманқұл Н. Іліми философия: дәрістер / Н.Иманқұл. - Алматы: Эверо, 2015.- 368 б. с.
7. Үнді философиясының тарихы = History of Indian Philosophy : оқулық / Пурушоттама Билимориа ; ред. А.Б.Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Г.С.Жолдасбаева. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 720 б. с.
8. МакГиннис Джон Классикалық араб философиясы: антология = Classical Arabic Philosophy: An Anthology of Sources: оқулық / Джон МакГиннис, Дэвид С. Райсман; ред. А. Б. Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Б.Ш. Абдилхахим. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 476 б. с.

OÑTÚSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 25беті

9. Рассел Бертран. Батыс философиясының тарихы = The History of Western Philosophy: оқулық / Бертран Рассел; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А. Шәріп. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 896 б. с.
10. Эдмунд Ричард Онер философиясы. Кіріспе = An Introduction to the Philosophy: оқулық / Ричард Эдмунд ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Е. Жеңісұлы. - 2-ші бас. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 304 б. с.
11. Юлэн Фың Қытай философиясының қысқаша тарихы = A short History of Chinese Philosophy: оқулық / Фың Юлэн; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Қ.Бақыт. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 368 б. с.
12. Әл-Руайхеб Халид, Ислам философиясы: Оксфорд оқулығы = The Oxford Handbook of Islamic Philosophy: оқулық / Халид Әл-Руайхеб, Сабина Шмидке; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. А.Ғ. Тасболат. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 828 б. с.
13. Қасабек А. Қазақ философиясы: оқу құралы / А.Қасабек, Ж.Алтай. - Алматы : New book, 2022. - 216 бет с. (Шифр 87(5Қаз)я73/Қ 43-776833)

Электрондық оқулықтар:

1. <http://aknurpress.kz/login> промо код SDN-28 Ғылым тарихы және философиясы. Адаева Г.А., 2017. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
2. Қазақ философиясы тарихы (ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін) қазақ философиясының қалыптасуы: ежелгі түркілік дәуір. Шәукенова З.К., Нұрмұратов С.Е., 2017. ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Ссылка для доступа: <http://www.studmedlib.ru>, ЛОГИН ibragim123, ПАРОЛЬ Libukma123 (логин и пароль единый для всех) и/или на сайте библиотечно-информационного центра академии lib.ukma.kz

8. Бақылау(сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т. б.):

1. Этикалық ілімдердің Тарихи түрлерін атаңыз.
2. Этикалық нормаларды, құқық нормаларын және санаттарды көрсетіңіз.
3. COVID -19 вакцинациясының болмауына байланысты жұмысшыны тоқтату этикалық ма?
4. Кәсіби этиканың ерекшеліктерін көрсетіңіз.
5. Жүсіп Баласағұни философиясындағы әділеттілік мәселесінің ерекшеліктерін сипаттаңыз.
6. Қоғамдық сананы жаңғырту табысының алғышарты мен шарты ретінде қазақ халқының бірегей ұлттық этикалық құндылықтарын сақтау мен дамытудың мәнін көрсетіңіз.

№9 сабақ

1. **Тақырыбы:** Ерік бостандығы мәселесін түсіну және түсіндіру.
2. **Мақсаты:** бостандық ұғымын түсіндіріңіз және философия тарихындағы ерік мәселесін қарастырыңыз.
3. **Оқыту міндеттері:**
 - философиядағы бостандық ұғымы;
 - адам және оның бостандығы;
 - бостандық пен жауапкершілік.
4. **Тақырыптың негізгі сұрақтары**

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 26беті

1. Философия тарихындағы бостандық ұғымы
2. Жеке тұлғаны қалыптастыру шарттары, оның бостандығы, өмірді, табиғат пен мәдениетті сақтау үшін жауапкершілік.
3. Абайдың "толық адам" тұжырымдамасы.
4. Алаш қайраткерлерінің философиясындағы бостандық пен тәуелсіздік идеялары.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: TBL

Шағын топтардағы жұмыс, біз топты бөлеміз: 4 кіші топқа, олардың әрқайсысы келесі проблемалық жағдайларды талқылауы керек:

Талқыланатын мәселелер:

1. Философия тарихындағы Бостандық ұғымы
2. Қазақ философиясындағы Бостандық ұғымы
- Жеке бостандық және табиғи құқықтар.

3. Бостандық түрлері..

4. Абайдың "толық адам" тұжырымдамасының мәнін баяндаңыз.

5. Алаш қайраткерлерінің философиясындағы бостандық пен тәуелсіздік идеялары.

Кейсті шешу:

Кейс.

Тапсырма 1. В.Высоцкийдің: "кеше маған еркіндік берілді, мен не істеймін?". Түсіндіріңіз.

Тапсырма 2. Адамның ең жоғары шынайы мәні-Бостандық. Адам әрқашан бостандыққа ұмтылады. "Еркіндіксіз адам жоқ", - деді Ф.М.Достоевский. Сонымен бірге ол Бостандық өзімшілікке, қолайсыздыққа және тіпті ұсқынсыздыққа әкелуі мүмкін екенін атап өтті. Содан кейін ол еркіндікке айналмайды.

Тапсырма 3. Қазіргі неміс философы, әлеуметтанушысы және психологы Э.Фромм ("бостандықтан қашу") адам бостандығының даму процесі диалектикалық деп жазады. Бір жағынан, бұл "адамның дамуы, табиғатты игеру, ақыл-ойдың ролін арттыру, адамның ынтымақтастығын нығайту процесі. Бірақ, екінші жағынан, бұл дараландырудың күшеюі, бұл оқшауланудың күшеюі, сенімсіздікті білдіреді, сонымен бірге жеке адамның әлсіздік сезімі күшейеді". "Адамдар сенімділікті жүзеге асырған алғашқы байланыстарын жоғалтады. Мұндай алшақтық бостандықты адам төзгісіз ауыртпалыққа айналдырады: ол күмән тудырады, мақсаты мен мағынасы жоқ өмірге әкеледі. Содан кейін мұндай еркіндіктен арылудың, бағынуға кетудің немесе еркіндік бағасымен де белгісіздіктен құтылу үшін адамдармен және әлеммен байланысудың басқа әдісін табудың күшті тенденциясы бар".

Тапсырма 4. Адам бостандығы дегеніміз не? Бұл мәселе бойынша қандай көзқарастар бар? * Ол қашан және қандай жағдайда керісінше болады. Мысалдармен растаңыз.

Тапсырма 5. Шынайы бостандықты жүзеге асыру, оның бостандыққа айналуын болдырмау немесе "бостандықтан қашу" үшін не қажет.

Тапсырма 6. Кестелерді толтырыңыз

1. Философия тарихындағы адам мәселесі дәуір
2. Орта ғасырлар
3. Қайта өрлеу
4. Жаңа уақыт және ағарту
5. Марксизм

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Өлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 27беті

6. Экзистенциализм

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Чек парағы арқылы бағалау / Тесттілеу, ауызша сұрау, жазбаша тапсырмалар орындау, жағдаяттық тапсырмаларды орындау.

7. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Хесс Р. «Философияның таңдаулы 25 кітабы». Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018–360 с.
2. Темірғалиев, Қ. А. Философия: оқу құралы/Қ. А. Темірғалиев, А. Т. Бәкірова. - М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016-240 бет.с
3. Кемелбеков, Қ. Б. Қазақтың әдеп мәдениеті: оқу құралы / Қ.Б. Кемелбеков. - Алматы: Эверо. 2016-140 бет.с
4. Қасабек, А. Қазақ философиясы: оқу құралы. - Алматы: Эверо, 2015
5. Кемелбеков, Қ. Б. Оразымбетова З.Ш. Философия: оқу құралы. Қарағанды: «Medet Group»ЖШС, 2021-260 бет
6. Карен Армстронг Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс: Құдайтану баяны/ Научн.редактор Кенжетай Д. – Астана, 2018. – 496 с.
7. Философия : оқу құралы / М. Джекебаева. - Алматы : New book, 2022. - 260 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Д 37-026470)

Қосымша:

1. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 3-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = The rise of modern Philosophy: монография / Э.Кенни; Қаз.тіл ауд. Г.Ж. Нұрышева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.-412 б. с.: Рухани жаңғыру)
2. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 4-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = Philosophy in the modern world: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. А.Байдлаева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.- 412 б. с.: Рухани жаңғыру
3. Кенни, Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 1-том. Антика философиясы = Ancient Philosophy: монография / Э.Кенни; ауд.С.А.Аяпбекова, Н.Т.Базарбай, А.Рыскиева. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 408 б. с.: [Рухани жаңғыру].
4. Джонстон Д. Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дерридаға дейін: монография / қаз. тіл. ауд. Г.З.Әбдірасылова [және т.б.]. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 216 б. с.: (Рухани жаңғыру).
5. Қазақбаева Ж.Р. Философия негіздері: оқу-әдістемелік құралы / Ж.Р.Қазақбаева. - Қарағанды: ЖК «Ақнұр», 2013. - 302 бет. с.
6. Иманқұл Н. Іліми философия: дәрістер / Н.Иманқұл. - Алматы: Эверо, 2015.- 368 б. с.
7. Үнді философиясының тарихы = History of Indian Philosophy : оқулық / Пурушоттама Билимория ; ред. А.Б.Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Г.С.Жолдасбаева. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 720 б. с.
8. МакГиннис Джон Классикалық араб философиясы: антология = Classical Arabic Philosophy: An Anthology of Sources: оқулық / Джон МакГиннис, Дэвид С. Райсман; ред. А. Б. Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Б.Ш. Абдилхахим. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 476 б. с.

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 28беті

9. Рассел Бертран. Батыс философиясының тарихы = The History of Western Philosophy: оқулық / Бертран Рассел; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А. Шәріп. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 896 б. с.
10. Эдмунд Ричард Онер философиясы. Кіріспе = An Introduction to the Philosophy: оқулық / Ричард Эдмунд ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Е. Жәнісұлы. - 2-ші бас. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 304 б. с.
11. Юлән Фың Қытай философиясының қысқаша тарихы = A short History of Chinese Philosophy: оқулық / Фың Юлән; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Қ.Бақыт. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 368 б. с.
12. Әл-Руайхеб Халид, Ислам философиясы: Оксфорд оқулығы = The Oxford Handbook of Islamic Philosophy: оқулық / Халид Әл-Руайхеб, Сабина Шмидке; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. А.Ғ. Тасболат. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 828 б. с.
13. Қасабек А. Қазақ философиясы: оқу құралы / А.Қасабек, Ж.Алтай. - Алматы : New book, 2022. - 216 бет с. (Шифр 87(5Қаз)я73/Қ 43-776833)

Электрондық оқулықтар:

1. <http://aknurpress.kz/login> промо код SDN-28 Ғылым тарихы және философиясы. Адаева Г.А., 2017. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
2. Қазақ философиясы тарихы (ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін) қазақ философиясының қалыптасуы: ежелгі түркілік дәуір. Шәукенова З.К., Нұрмұратов С.Е., 2017. ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Ссылка для доступа: <http://www.studmedlib.ru>, ЛОГИН ibragim123, ПАРОЛЬ Libukma123 (логин и пароль единый для всех) и/или на сайте библиотечно-информационного центра академии lib.ukma.kz

8. Бақылау(сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т. б.):

1. Адамның мәнін және оның бостандығын атаңыз.
2. Жеке бостандық және табиғи құқықтар ұғымына анықтама беріңіз.
3. Оң және теріс еркіндіктің мәнін салыстырыңыз және көрсетіңіз.
4. Жеке тұлғаны қалыптастыру шарттарын, оның бостандығын, өмірді, табиғатты және мәдениетті сақтау жауапкершілігін атаңыз.
5. Абайдың "толық адам" тұжырымдамасының мәнін баяндаңыз.
6. Алаш қайраткерлерінің философиясындағы бостандық пен тәуелсіздік идеяларын көрсетіңіз.

№ 10 сабақ

1. Тақырыбы: Музыкалық эстетиканың қалыптасуын қазіргі мәдениеттің маңызды құрамдас бөлігі ретінде қарастыру.

2. Мақсаты: философиядағы өнер ұғымын және өнердің ролін түсіндіру.

3. Оқыту міндеттері:

- философия және өнер;
- өнердің өзіндік ерекшелігі мәдениет феномені ретінде;
- эстетика түсінік және эстетиканың негізгі санаттары;
- өнердің жекелік және әлеуметтік қызметтері.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Өнер әлеміндегі адам.

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 29беті	

2. Философия метафорасындағы өнер философиясы.

3. Өнер философиясы дәстүрлі философия (Омар Хайям, әл-Фараби, Ибн-рост, Ибн-Араби, Руми).

4. Казак халқының өнер философиясы.

5.Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Ауызша сұрау

Сұрақтар:

1. Өнер философиясының негізгі категориялары.

2. Философия тарихындағы өнер мәселесі.

3. Қазақ философиясындағы өнер философиясы.

Кейсті шешу:

Кейс.

Сіздің ойыңызша кім дұрыс? Түсініктеме

Тапсырма 1. А.: "...көркем шығармалар оқу үшін де, шеберхана ғалымдары үшін де жасалмауы керек, бірақ олар... олар түсінікті болуы керек және өз бетінше ләззат алу үшін қызмет етуі керек. Өйткені өнер шағын тұйық шеңбер үшін емес, өте білімді адамдар үшін емес, жалпы халық үшін бар." (Гегель. Оп. Т. XII. 280-Бет) [Салыстыру.: "Өнер халыққа тиесілі" (В. И. Ленин)]

Тапсырма 2. "Барлығына арналған өнер" принципі өте жалған. Онда жалған демократияландыру анықталды. "Барлығына арналған өнер" қажетті айқындық пен қарапайымдылықты білдірмейді, бұл өте жақсы болар еді-жоқ, шебердің өсуін қазіргі заманғы надандық пен жаман талғаммен, "жалпыға қол жетімділік", алфавит пен пайдалылық талабымен қысқарту туралы апатты талап бар. Өнер ешқашан көпшілікке, көпшілікке жүгінбейді, ол жеке адамға, оның жанының терең және жасырын жерлерінде сөйлейді.

Тапсырма 3. Өнер "әркім үшін" болуы керек, бірақ бәріне бірдей емес. Сонда ғана ол даралықтың даралыққа қатынасын сақтайды, бұл өнердің мәнін құрайды, ал жиынтықтардың талғамы мен қажеттіліктеріне қызмет ететін басқа қолөнерден айырмашылығы." (М. Волошин. 1917 жылғы жазбалар).

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Feedback, чек парағы арқылы бағалау / Ауызша жауап, жазбаша жауап, жағдаяттық тапсырмаларды орындау

7. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Хесс Р. «Философияның таңдаулы 25 кітабы». Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018–360 с.
2. Темірғалиев, Қ. А. Философия: оқу құралы/Қ. А. Темірғалиев, А. Т. Бәкірова. - М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016-240 бет.с
3. Кемелбеков, Қ. Б. Қазақтың әдеп мәдениеті: оқу құралы / Қ.Б. Кемелбеков. - Алматы: Эверо. 2016-140 бет.с
4. Қасабек, А. Қазақ философиясы: оқу құралы. - Алматы: Эверо, 2015
5. Кемелбеков, Қ. Б. Оразымбетова З.Ш. Философия: оқу құралы. Қарағанды: «Medet Group» ЖШС, 2021-260 бет
6. Карен Армстронг Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс: Құдайтану баяны/ Научн.редактор Кенжетай Д. – Астана, 2018. – 496 с.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASI «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Өлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 30беті

7. Философия : оқу құралы / М. Джекебаева. - Алматы : New book, 2022. - 260 бет с.
(Шифр 87(5Каз)я73/Д 37-026470)

Қосымша:

1. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 3-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = The rise of modern Philosophy: монография / Э.Кенни; Қаз.тіл ауд. Г.Ж. Нұрышева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.-412 б. с.: Рухани жаңғыру)
2. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 4-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = Philosophy in the modern world: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. А.Байдлаева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.- 412 б. с.: Рухани жаңғыру
3. Кенни, Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 1-том. Антика философиясы = Ancient Philosophy: монография / Э.Кенни; ауд.С.А.Аяпбекова, Н.Т.Базарбай, А.Рыскиева. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 408 б. с.: [Рухани жаңғыру].
4. Джонстон Д. Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дерридаға дейін: монография / қаз. тіл. ауд. Г.З.Әбдірасылова [және т.б.]. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 216 б. с.: (Рухани жаңғыру).
5. Қазақбаева Ж.Р. Философия негіздері: оқу-әдістемелік құралы / Ж.Р.Қазақбаева. - Қарағанды: ЖК «Ақнұр», 2013. - 302 бет. с.
6. Иманқұл Н. Іліми философия: дәрістер / Н.Иманқұл. - Алматы: Эверо, 2015.- 368 б. с.
7. Үнді философиясының тарихы = History of Indian Philosophy : оқулық / Пурушоттама Билимория ; ред. А.Б.Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Г.С.Жолдасбаева. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 720 б. с.
8. МакГиннис Джон Классикалық араб философиясы: антология = Classical Arabic Philosophy: An Anthology of Sources: оқулық / Джон МакГиннис, Дэвид С. Райсман; ред. А. Б. Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Б.Ш. Абдилхақим. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 476 б. с.
9. Рассел Бертран. Батыс философиясының тарихы = The History of Western Philosophy: оқулық / Бертран Рассел; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А. Шәріп. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 896 б. с.
10. Эдридж Ричард Өнер философиясы. Кіріспе = An Introduction to the Philosophy: оқулық / Ричард Эдридж ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Е. Жеңісұлы. - 2-ші бас. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 304 б. с.
11. Юлэн Фың Қытай философиясының қысқаша тарихы = A short History of Chinese Philosophy: оқулық / Фың Юлэн; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Қ.Бақыт. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 368 б. с.
12. Әл-Руайхеб Халид, Ислам философиясы: Оксфорд оқулығы = The Oxford Handbook of Islamic Philosophy: оқулық / Халид Әл-Руайхеб, Сабина Шмидке; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. А.Ғ. Тасболат. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 828 б. с.
13. Қасабек А. Қазақ философиясы: оқу құралы / А.Қасабек, Ж.Алтай. - Алматы : New book, 2022. - 216 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Қ 43-776833)

Электрондық оқулықтар:

1. <http://aknurpress.kz/login> промо код SDN-28 Ғылым тарихы және философиясы.Адаева Г.А., 2017. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 31беті	

2. Қазақ философиясы тарихы (ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін) қазақ философиясының қалыптасуы: ежелгі түркілік дәуір. Шәуқенова З.К., Нұрмұратов С.Е., 2017. ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>

3. Ссылка для доступа: <http://www.studmedlib.ru>, ЛОГИН ibragim123, ПАРОЛЬ Libukma123 (логин и пароль единый для всех) и/или на сайте библиотечно-информационного центра академии lib.ukma.kz

8. Бақылау(сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т. б.):

1. Қазіргі философиядағы өнерді зерттеу стратегияларын атаңыз.
2. Өнер философиясының негізгі категорияларын көрсетіңіз.
3. Философия тарихындағы өнер мәселелеріне сипаттама беріңіз.
4. Қазақ философиясындағы өнер философиясының ерекшеліктерін атаңыз.
5. Ұлттық аспаптардың мәнін көшпенділердің рухани мәдениетінің көрінісі ретінде көрсетіңіз.
6. Медицинада өнер қандай рөл атқарады.

№ 11 сабақ

1. Тақырыбы: Қоғамдық сана феномені: түрлері, құрылымы, мәні. XX ғасырдағы Қазақстан қоғамдық. Санасының жаңғыруының мәні. Қазіргі ақпараттық қоғамды философиялық талдау және қазіргі заманның жаһандық талаптарын зерделеу.

2. Мақсаты: ХХІ ғасырдағы заманауи қоғамды жаңғырту мен жаһандану жағдайында қоғамдық сананың маңызын және рөлін түсіндіру.

3. Оқыту міндеттері:

- XX ғасырдағы Батыс үлгілерінің жаңғыруы;
- рухани жаңғыру және ұлттық сана;
- жаһандық мәселелерді зерттеудің себептері мен негізгі бағыттары;
- әлеуметтік сана түсінігі мен мәні.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары

1. Философия тарихындағы қоғам және мәдениет.
2. Қоғамның типтері; ақпараттық, постиндустриалдық, ашық, желілік қоғам.
3. ХХІ ғасырдағы ұлттық сананың қалыптасу жән сананы жаңғыртудың негізгі бағыттары.
4. Қазақтардың ұлттық мәдениеті – қазақ халқының ұлттық бірегейлігінің негізі.
5. Қазақстан қоғамының заманауи стратегиялық бағдарламаларының философиялық аспектілері.
6. «Рухани жаңғыру» жобасы шеңберінде рухани жаңғырту мәселелері.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Тақырыптық пікірталас

Сұрақтар:

1. Философия тарихындағы қоғам және мәдениет ұғымы.
2. Қоғам түрлері: ақпараттық, постиндустриалды, ашық, желілік қоғам
3. Мәдениет және оның табиғаты
4. Қазіргі заманның жаһандық мәселелері.

Кейсті шешу:

Кейс.

Тапсырма 1. "Формациялық дәуір" дегеніміз не? Әлеуметтік-экономикалық

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 32беті

формацияларды тізімдеңіз. Олардың әрқайсысына сипаттама беріңіз.

Тапсырма 2. Ежелгі қоғамда қоғамның саяси құрылымының формаларын: монархия, ақсүйектер, тирания, демократияны типологиялауға талпыныстар жасалды.

Олардың әрқайсысын қысқаша сипаттаңыз.

Тапсырма 3. Неліктен қазіргі әлем демократия саяси құрылым үшін қолайлы мемлекеттің басқа түрлеріне қарағанда көбірек деген сенімге сүйенеді?

Тапсырма 4. Сіздің ойыңызша, егер бар болса, демократияның артықшылықтары мен кемшіліктері қандай?

Тапсырма 5. Шығыстың бірқатар елдерінде қоғамның касталар сияқты әлеуметтік топтарға бөлінуі болғандығы және бар екендігі белгілі. Каста дегеніміз не? Касталар мен қабаттар, сыныптар, сыныптар арасындағы айырмашылықтар қандай?

Тапсырма 6. Өздеріңіз білетіндей К.Поппер "жабық" және "ашық" қоғамды ажыратты. Неліктен бұл ойшыл жабық қоғамды "ұжымшыл", ал ашық қоғамды "индивидуалистік" деп атайтынын түсіндіріңіз?

Тапсырма 7. Өздеріңіз білетіндей, мәдениетті түсінудің әртүрлі тәсілдері бар. Осы тәсілдерді атаңыз.

Тапсырма 8. Сіз көптеген ойшылдардың мәдениеттегі негізгі тәсіл-белсенділік тәсілі деген тұжырымымен келісесіз бе?

Тапсырма 9. Адамның кез-келген әрекеті мәдениеттің пайда болуын болжайды ма? О. Шпенглердің пікірінше, өркениет кез-келген мәдениеттің өмір сүруінің соңғы кезеңі болып табылады. Сіз бұл мәлімдемемен келісесіз бе?

Әр түрлі халықтарды егемендендірудің қазіргі процесі ұлттық мәдениеттердің жандануымен сипатталады. Сіздің ойыңызша, бұл процесс осы елдерде ұлтшылдықтың қалыптасуын білдіре ме, әлде олардың мәдениеті ұлттық және жалпыадамзаттық бірлікпен сипатталады ма?

Тапсырма 10. Сіздің ойыңызша, "мәдени адам" мен "өркениетті адам" ұғымдарының арақатынасы қандай? Сіз мәдениетті емес, өркениетті адам бола аласыз ба? Керісінше, мәдени, бірақ өркениетті емес пе?

Тапсырма 11. "Мәдениет" және "құндылық" ұғымдары қалай өзара байланысты? Мәдениеттің құндылықтары қандай? Мәдениет құндылықтары мен адам әрекеті бір-бірімен қалай байланысты? Нақты мысалдар келтіріңіз.

Тапсырма 12. Қазіргі мәдениеттің дамуында дәстүрлер қандай рөл атқарады деп ойлайсыз? Жауабыңызды негіздеңіз.

Тапсырма 13. Бүгінгі таңда арнайы әдебиеттерде "экологиялық варварлық" деген тіркесті жиі кездестіруге болады.

• Ол нені білдіреді?

* Табиғатқа деген көзқарасты қалай өзгертуге болады?

* Табиғи ресурстардың өзін-өзі қалпына келтіруі табиғи заңнамада қандай рөл атқара алады?

* Шын мәнінде, әлеуметтік өмірдің материалдық, рухани және басқа да салаларын, адамзаттың құндылық бағдарларын экологияландыру дегеніміз не?

Тапсырма 14. Соғыстардың алдын алудың, ядролық қарусыз және зорлық-зомбылықсыз бейбітшілікті орнатудың жаһандық проблемасын шешу үшін мамандардың пікірінше, жаңа, әділ және ақылға қонымды әлемдік тәртіпті қалыптастыру маңызды.

* Сіздің ойыңызша, мұндай тәртіп қандай талаптарға сай болуы керек?

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 33беті

* Оның негіздері мен сипаттамаларын тұжырымдаңыз.

* Мұнда экономикалық ойлау қандай болуы керек?

Саяси? •

Онда өзімшілдікті, индивидуализмді, ұлтшылдықты жеңуге қандай орын беріледі?

Тапсырма 15. В.М.Бехтерев 80 жылдан астам уақыт бұрын Санкт-Петербургтегі институттың ашылуында сөйлеген сөзінде: "қазіргі уақытта жоғары мектептер тек кәсіби қасиеттерге ұмтылады, олар заңгерлерді, дәрігерлерді, сәулетшілерді және т. б. дайындайды. Бірақ бұл жұмыстың орталығында адам болуы керек, мемлекет үшін кәсіби қайраткерлерден басқа, адамның не екенін, оның психикасы қалай және қандай заңдарға сәйкес дамитынын түсінетін адамдар қажет екендігі ескерілмейді".

Тапсырма 16. Бұл мәселе бүгінгі күні қаншалықты өзекті?

* Білім, оның сапасы қазіргі заманның жаһандық мәселелерін шешумен қалай байланысты?

* Жоғары білімнен не күтесіз?

Тапсырма 17. Канадалық ғалым, агрессия мен соғыстарды зерттеу жөніндегі маман А. Рапопорт милитаризмді, соғыс институтын өз жасушалары арқылы ағзаны бұзатын қатерлі ісікпен салыстырды. Оның өркениетке тигізген зардаптарына ол "парниктік эффект", "шөлейттену" кірді. Осы жолды жалғастырыңыз.

Тапсырма 18. Жаңа әлемдік тәртіпті қалыптастырудың қазіргі процесінің ерекшелігі-капиталдың еркін қозғалуымен және ұлттық экономикалардың жаһандық қаржы нарықтарына тәуелділігінің артуымен, сондай-ақ Әлеуметтік және мәдени жүйелердің географиялық шекараларының жойылуымен сипатталатын жаһандану. Бұл процеске мәдени қарсылық мүмкін бе? Жауабыңызды негіздеңіз.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Кері байланыс, чек парағы. Ауызша жауап, пікірталас, жағдайаттық тапсырмаларды орындау.

7. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Хесс Р. «Философияның таңдаулы 25 кітабы». Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018–360 с.
2. Темірғалиев, Қ. А. Философия: оқу құралы/Қ. А. Темірғалиев, А. Т. Бәкірова. - М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016-240 бет.с
3. Кемелбеков, Қ. Б. Қазақтың әдеп мәдениеті: оқу құралы / Қ.Б. Кемелбеков. - Алматы: Эверо. 2016-140 бет.с
4. Қасабек, А. Қазақ философиясы: оқу құралы. - Алматы: Эверо, 2015
5. Кемелбеков, Қ. Б. Оразымбетова З.Ш. Философия: оқу құралы. Қарағанды: «Medet Group»ЖШС, 2021-260 бет
6. Карен Армстронг Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс: Құдайтану баяны/ Научн.редактор Кенжетай Д. – Астана, 2018. – 496 с.
7. Философия : оқу құралы / М. Джекебаева. - Алматы : New book, 2022. - 260 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Д 37-026470)

Қосымша:

1. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 3-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = The rise of modern Philosophy: монография / Э.Кенни; Қаз.тіл ауд. Г.Ж. Нұрышева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.-412 б. с.: Рухани жаңғыру)

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы	044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	44 беттің 34беті

2. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 4-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = Philosophy in the modern world: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. А.Байдлаева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019. - 412 б. с.: Рухани жаңғыру
3. Кенни, Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 1-том. Антика философиясы = Ancient Philosophy: монография / Э.Кенни; ауд.С.А.Аяпбекова, Н.Т.Базарбай, А.Рыскиева. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 408 б. с.: [Рухани жаңғыру].
4. Джонстон Д. Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дерридаға дейін: монография / қаз. тіл. ауд. Г.З.Әбдірасылова [және т.б.]. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 216 б. с.: (Рухани жаңғыру).
5. Қазақбаева Ж.Р. Философия негіздері: оқу-әдістемелік құралы / Ж.Р.Қазақбаева. - Қарағанды: ЖК «Ақнұр», 2013. - 302 бет. с.
6. Иманқұл Н. Іліми философия: дәрістер / Н.Иманқұл. - Алматы: Эверо, 2015.- 368 б. с.
7. Үнді философиясының тарихы = History of Indian Philosophy : оқулық / Пурушоттама Билимориа ; ред. А.Б.Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Г.С.Жолдасбаева. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 720 б. с.
8. МакГиннис Джон Классикалық араб философиясы: антология = Classical Arabic Philosophy: An Anthology of Sources: оқулық / Джон МакГиннис, Дэвид С. Райсман; ред. А. Б. Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Б.Ш. Абдилхақим. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 476 б. с.
9. Рассел Бертран. Батыс философиясының тарихы = The History of Western Philosophy: оқулық / Бертран Рассел; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А. Шәріп. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 896 б. с.
10. Эддридж Ричард Өнер философиясы. Кіріспе = An Introduction to the Philosophy: оқулық / Ричард Эддридж ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Е. Жеңісұлы. - 2-ші бас. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 304 б. с.
11. Юлән Фың Қытай философиясының қысқаша тарихы = A short History of Chinese Philosophy: оқулық / Фың Юлән; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Қ.Бақыт. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 368 б. с.
12. Әл-Руайхеб Халид, Ислам философиясы: Оксфорд оқулығы = The Oxford Handbook of Islamic Philosophy: оқулық / Халид Әл-Руайхеб, Сабина Шмидке; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. А.Ғ. Тасболат. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 828 б. с.
13. Қасабек А. Қазақ философиясы: оқу құралы / А.Қасабек, Ж.Алтай. - Алматы : New book, 2022. - 216 бет с. (Шифр 87(5Қаз)я73/Қ 43-776833)

Электрондық оқулықтар:

1. <http://aknurpress.kz/login> промо код SDN-28 Ғылым тарихы және философиясы.Адаева Г.А., 2017. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
2. Қазақ философиясы тарихы (ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін) қазақ философиясының қалыптасуы: ежелгі түркілік дәуір. Шәукенова З.К., Нұрмұратов С.Е., 2017. ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Ссылка для доступа: <http://www.studmedlib.ru>, ЛОГИН ibragim123, ПАРОЛЬ Libukma123 (логин и пароль единый для всех) и/или на сайте библиотечно-информационного центра академии lib.ukma.kz

8. Бақылау(сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т. б.):

1. Философия тарихындағы әлеуметтік ой ұғымын анықтаңыз.

O'NTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 35беті

2. Қоғамның түрлерін сипаттаңыз.
3. Атаңыз Мәдениет теориясы философия тарихында.
4. Қазақтардың ұлттық бірегейлігінің негізі ретінде қазақтардың ұлттық мәдениетінің мәнін атаңыз.
5. "Рухани жаңғыру" жобасы аясында Рухани жаңғыру мәселелерін көрсетіңіз.
6. Қазіргі Қазақстандағы жаңғырту процестері және оның негізгі аспектілері.
7. Жаһандану, антиглобализм және жаһандану неі білдіреді?
8. Қазіргі заманның жаһандық сын-қатерлеріне не жатады?

№ 12 сабақ

1. Тақырыбы: Қазақ философиясындағы тарихи даму мәселелерін талдау. Қазіргі Қазақстан қоғамындағы жаңару үдерістерінің мәні мен ерекшелігі.

2. Мақсаты: тарихи дамудың мәнін және Қазақстандағы жаңғырту үдерістерінің ерекшеліктерін түсіндіруі.

3. Оқыту міндеттері:

- тарихты философиялық пайымдау пәні ретінде талдау;
- тарих философиясының пайда болуы және дамуы;
- Қазақстан тәуелсіздігі тарихының философиясы.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары

1. Тарихтүсінігімен уақыттуралы көріністердің байланысы.
2. Христиан дінінде есхатология және «қасиетті тарих» түсінігі.
3. Тарихтың айналымы теориясы.
4. Қазіргі заманфилософиясындағы «тарих мәні», «тарихтың соңы» мәселелері.
5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Пікірталас

Шағын топпен жұмыста топты 4 кіші топтарға бөлеміз, әрбір кіші топ келесі жағдаяттық тапсырмаларды талқылау қажет.

Сұрақтар:

1. Тарих философиялық ойлаудың пәні ретінде.
2. Тарихтың мағынасы, "тарихтың соңы", қазіргі философиялық пікірталастардағы тарихтан кейінгі мәселелер.
3. Біртұтас адамзат пен әлемдік тарихты қалыптастыру процесі.
4. Асана Қайғының "Жерұйық" философиясы

Кейс шешу:

Кейс.

Тапсырма 1. Н. Данилевский, О.Шпенглер, А. Тойнби, П.Сорокиннің өркениеттік даму теорияларына салыстырмалы талдау жасаңыз.

Тапсырма 2. Батыс пен Шығыс өркениеттерін сәйкестендіріңіз, олардың дамуында ортақ және ерекше нәрсені табыңыз.

Тапсырма 3. Әйгілі орыс философы С.Л.Франктың сөзіне түсініктеме беріңіз: "Егер тарих мәнге ие болса, онда әр дәуір мен әр ұрпақ өзіндік мәнге ие, осы мәннің жаратушысы және серіктесі болады. Сондықтан бұл мағына болашақта емес, жалпы әлемдік тарихты уақытша қамтуы керек" (Франк, с.л. қоғамның рухани негіздері / С. Л. Франк – Париж, 1930. – Б. 42). Тарихтың мәні тағы не болуы мүмкін деп ойлайсыз? Немесе бұл мағынасы жоқ па? Жауабыңызды негіздеңіз.

O'ŇTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 36беті

Тапсырма 4. "Өркениет" термині ең алдымен қоғамның даму деңгейінің мағынасында қолданылатыны белгілі. Терминді алғаш қолданған француз ағартушылары адамзат тарихын варварлық пен өркениетке бөлді. Олардың пікірінше, өркениетті қоғам негіздеуі керек?

Тапсырма 5. "Өркениет" және "қоғамдық-экономикалық формация" ұғымдарын салыстырыңыз. Осы қоғамдық экономикалық жүйелердің жалпы және ерекше белгілерін бөлектеніз. Өркениет пен белгілі бір қоғамның қалыптасуы арасындағы айырмашылық неде деп ойлайсыз?

Тапсырма 6. Өркениеттің арқасында адам жақсарады ма деген сұрақ Ф.Ницше күлкілі деп санады, өйткені керісінше күн сияқты айқын. Ницше мәдениет пен өркениет арасындағы ең терең антагонизм қандай деп санайды? Осы көзқарасты ұстанатын басқа ойшылдарды атаңыз. Олар өркениеттің "мәдениет рухының өлімі" екенін дәлелдейтін қандай дәлелдер келтірді?

Тапсырма 7. Тарихты материалистік түсінудің өкілдері қоғамдық болмыс пен қоғамдық сананың арақатынасын қарастыра отырып, қоғамдық сананың туындысы мен қайталануын көрсетті. Бұл қоғамдық сананың Тәуелсіздігінің жоқтығын білдіре ме? Жауабыңызды негіздеңіз.

Тапсырма 8. Тұжырымдама мен оның авторы арасындағы сәйкестікті орнатыңыз:

мәдени-тарихи түрі	а) Маркс
қоғамдық-экономикалық формация	б) Данилевский
осы тік уақыт	в) Ясперс

Жауап: 1б, 2а, 3в.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Кері байланыс, чек парағы. Ауызша жауап, пікірталас, жағдайаттық тапсырмаларды орындау.

7. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Хесс Р. «Философияның таңдаулы 25 кітабы». Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018–360 с.
2. Темірғалиев, Қ. А. Философия: оқу құралы/Қ. А. Темірғалиев, А. Т. Бәкірова. - М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016-240 бет.с
3. Кемелбеков, Қ. Б. Қазақтың әдеп мәдениеті: оқу құралы / Қ.Б. Кемелбеков. - Алматы: Эверо. 2016-140 бет.с
4. Қасабек, А. Қазақ философиясы: оқу құралы. - Алматы: Эверо, 2015
5. Кемелбеков, Қ. Б. Оразымбетова З.Ш. Философия: оқу құралы. Қарағанды: «Medet Group» ЖШС, 2021-260 бет
6. Карен Армстронг Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс: Құдайтану баяны/ Научн.редактор Кенжетай Д. – Астана, 2018. – 496 с.
7. Философия : оқу құралы / М. Жекебаева. - Алматы : New book, 2022. - 260 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Д 37-026470)

Қосымша:

1. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 3-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = The rise of modern Philosophy: монография / Э.Кенни; Қаз.тіл ауд. Г.Ж. Нұрышева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.-412 б. с.: Рухани жаңғыру)

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SKMA -1979- MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 37беті

2. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 4-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = Philosophy in the modern world: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. А.Байдлаева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019. - 412 б. с.: Рухани жаңғыру
3. Кенни, Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 1-том. Антика философиясы = Ancient Philosophy: монография / Э.Кенни; ауд.С.А.Аяпбекова, Н.Т.Базарбай, А.Рыскиева. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 408 б. с.: [Рухани жаңғыру].
4. Джонстон Д. Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дерридаға дейін: монография / қаз. тіл. ауд. Г.З.Әбдірасылова [және т.б.]. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 216 б. с.: (Рухани жаңғыру).
5. Қазақбаева Ж.Р. Философия негіздері: оқу-әдістемелік құралы / Ж.Р.Қазақбаева. - Қарағанды: ЖК «Ақнұр», 2013. - 302 бет. с.
6. Иманқұл Н. Іліми философия: дәрістер / Н.Иманқұл. - Алматы: Эверо, 2015.- 368 б. с.
7. Үнді философиясының тарихы = History of Indian Philosophy : оқулық / Пурушоттама Билимориа ; ред. А.Б.Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Г.С.Жолдасбаева. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 720 б. с.
8. МакГиннис Джон Классикалық араб философиясы: антология = Classical Arabic Philosophy: An Anthology of Sources: оқулық / Джон МакГиннис, Дэвид С. Райсман; ред. А. Б. Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Б.Ш. Абдилхақим. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 476 б. с.
9. Рассел Бертран. Батыс философиясының тарихы = The History of Western Philosophy: оқулық / Бертран Рассел; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А. Шәріп. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 896 б. с.
10. Эддридж Ричард Өнер философиясы. Кіріспе = An Introduction to the Philosophy: оқулық / Ричард Эддридж ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Е. Жеңісұлы. - 2-ші бас. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 304 б. с.
11. Юлән Фың Қытай философиясының қысқаша тарихы = A short History of Chinese Philosophy: оқулық / Фың Юлән; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Қ.Бақыт. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 368 б. с.
12. Әл-Руайхеб Халид, Ислам философиясы: Оксфорд оқулығы = The Oxford Handbook of Islamic Philosophy: оқулық / Халид Әл-Руайхеб, Сабина Шмидке; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. А.Ғ. Тасболат. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 828 б. с.
13. Қасабек А. Қазақ философиясы: оқу құралы / А.Қасабек, Ж.Алтай. - Алматы : New book, 2022. - 216 бет с. (Шифр 87(5Қаз)я73/Қ 43-776833)

Электрондық оқулықтар:

1. <http://aknurpress.kz/login> промо код SDN-28 Ғылым тарихы және философиясы.Адаева Г.А., 2017. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
2. Қазақ философиясы тарихы (ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін) қазақ философиясының қалыптасуы: ежелгі түркілік дәуір. Шәукенова З.К., Нұрмұратов С.Е., 2017. ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Ссылка для доступа: <http://www.studmedlib.ru>, ЛОГИН ibragim123, ПАРОЛЬ Libukma123 (логин и пароль единый для всех) и/или на сайте библиотечно-информационного центра академии lib.ukma.kz

8. Бақылау(сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т. б.):

1. Философиялық түсінік пәні ретінде тарих ұғымы қандай?

ОҢТҮСТІК-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 38беті

2. Уақыт ұғымдарының тарихты түсінумен байланысын қалай түсінесіз?
3. Г. Гегельдің тарих философиясының мәнін көрсетіңіз.
4. Қазіргі өркениет, оның ерекшеліктері мен қайшылықтары.
5. Адамзат тарихының мәнін атаңыз: өткен-қазіргі-болашақ.
6. Маңыздылығын қалай түсінесіз өркениеттер қақтығысы?
7. Қазақстан Тәуелсіздігі философиясының маңыздылығын көрсетіңіз.

№ 13 сабақ

1. Тақырыбы: Қазіргі заман мәдениеттегі дін философиясы.

2. Мақсаты: философиялық ойдың тарихында және тарихи үдерісінде дін феноменін түсіндіруі.

3. Оқыту міндеттері:

- дін философиялық пайымдаудың пәні ретінде;
- дін оқытудың пайымдауының әртүрлі тәсілі.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Діннің анықтамасы. Дін және философиялық білім.
2. Діннің ежелгі түрлері. Әлемдік діндер.
3. Қазақ философиясы тарихындағы дін.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Тақырыптық пікірталас

Сұрақтар:

1. Әлемдік діндер тарихы: буддизм, христиан, ислам.
2. Философия тарихындағы діни - философиялық тұжырымдамалар.
3. Ислам дінін қалыптасуы, догматикасы және негізгі формалары.
4. Қазақ философия тарихындағы дін.

Кейсті шешу.

Кейс.

Тапсырма 1. Философ Б.Паскальдың сөзін түсіндіріңіз: "Атеизм ақыл-ойдың күшін көрсетеді, бірақ өте шектеулі күш".

Тапсырма 2. Халифат астанасы Бағдатта аурухана салу үшін орын таңдағанда, оның болашақ бас дәрігері Аль-Рази шәкірттеріне қаланың әртүрлі жерлеріне шикі ет кесектерін орналастыруды және бақылауды және қай уақытта нашарлай бастайтынын айтуды бұйырды.

1. Бұл эксперименттің мақсаты қандай болды?
2. Араб Шығысындағы ортағасырлық ауруханалар мен Батыс Еуропадағы ауруханалардың басты айырмашылығы неде?

Жауап (Т2): 1. Аурухана салу үшін ет кесектері ең ұзақ бұзылмаған жер таңдалды, өйткені Аль-Рази дәл осы жерде науқастар жақсы қалпына келеді деп сенді.

2. Араб ауруханалары зайырлы болды, ал Батыс Еуропа ауруханалары монастырлар мен ғибадатханаларда құрылды, католик шіркеуінің қатаң бақылауында болды, бұл аурухана ісінің дамуына айтарлықтай кедергі келтірді.

Тапсырма 3. X ғасырдағы араб дәрігері Әл-Захрави ортағасырлық мұсылман әлеміндегі ең ірі хирург ретінде тарихқа енді. Хирургия өнерінде замандастарының ешқайсысы оны жеңе алмады деп саналады. Оның операциясынан кейін пациенттерде басқа хирургтарға қарағанда асқынулар айтарлықтай аз болды.

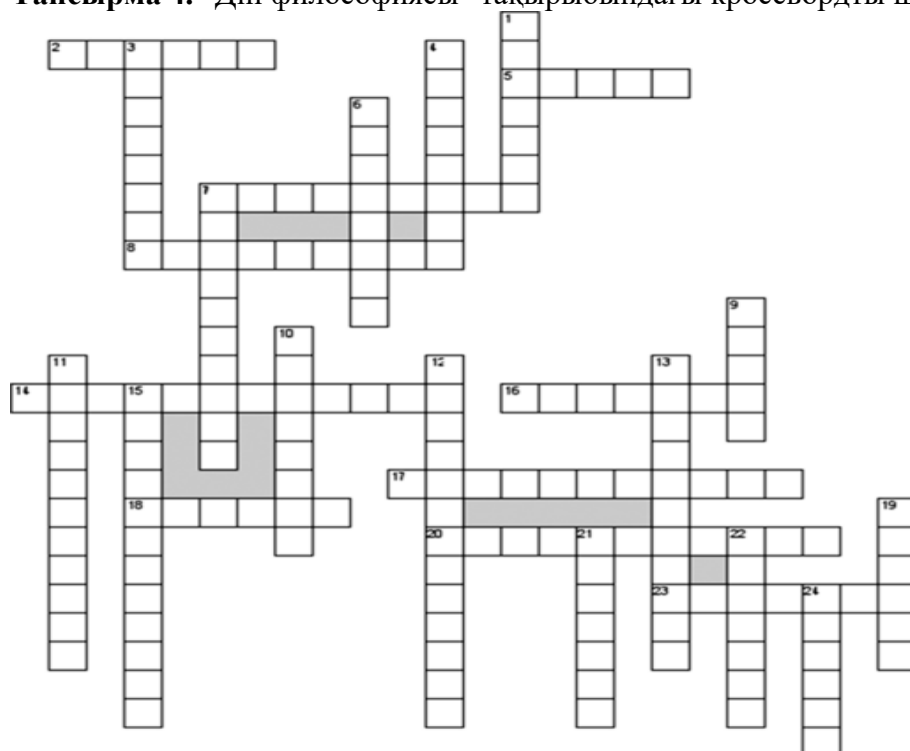
1. Бұл немен байланысты болды?

2. Неліктен орта ғасырлардағы араб дәрігерлерінің адам анатомиясы туралы білімі еуропалық дәрігерлердің білімінен гөрі толық болды?

Жауап(ТЗ): 1. Аль-Захрави операция кезінде қан жоғалтуды едәуір төмендететін каутеризация (каутеризация) әдісін ойлап тапты, алғашқы сіңірілетін материалды – кетгутты қолданды, жаңа, ыңғайлы, хирургиялық құралдарды ойлап тапты.

2. Шығыста Галеннің жазбаларындағы қателерді түзетуге тыйым салынбаған.

Тапсырма 4. "Дін философиясы" тақырыбындағы кроссвордты шешіңіз.

Көлденең. 2. Ең алдымен адамның, халықтың және т.б. болмысына әсер ететін барлық оқиғалар мен жағдайлардың жиынтығы. Құдайдың бар екенін және оның әлемді жаратқанын мойындайтын, бірақ табиғаттан тыс және мистикалық құбылыстардың көпшілігін жоққа шығаратын діни-философиялық бағыт. 7. Сенім жүйесі, бірнеше құдайларға сенуге негізделген діни дүниетаным. 8. Бір ғана Құдайдың бар екендігі туралы діни түсінік. 14. Иса Мәсіхтің өмірі мен ілімдеріне негізделген мировырайымдық әлемдік дін. 16. Табиғаттан тыс сенімге негізделген әлемді танудың ерекше түрі. 17. Белгілі бір дінге табынудың кәсіби министрлерінен тұратын қоғамдық таптың термині. 18. Құдайлардың бар екеніне сенуден бас тарту. 20. Теологияның кез-келген басқа көзқарасы Құдай/құдайлар тұжырымдамасына қатысты тым көп негізсіз болжамдар жасайды деген теологиялық көзқарас. 23. Еврей халқының діни, ұлттық және этикалық, дүниетанымы. Тігінен. 1. Ежелгі Үндістанда пайда болған рухани ояну туралы діни-философиялық ілім. 3. Біздің дәуірімізге дейінгі IV—VI ғасырларда Үндістанда пайда болған ежелгі дхармикалық дін. 4. Христиандықтағы ең үлкен ұстанушы бағыт. 6. Діни сенімге немқұрайлылықпен көрінетін дүниетаным қасиеті. 7. Діни-философиялық ілім, оған сәйкес әлем Құдайда қалады, бірақ Құдай әлемде ерімейді. 9. Тікелей практикалық мақсаттан айырылған, бірақ белгілі бір әлеуметтік қатынастардың символы, оларды

OÑTÚSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 40беті

көрнекі түрде білдіру және бекіту формасы ретінде қызмет ететін дәстүрлі әрекеттердің жиынтығы. 10. Құдай Мен әлемді біріктіретін және кейде анықтайтын діни және философиялық ілім. 11. Рим империясының шығысында қалыптасқан христиандықтағы бағыт. 12. Оның негізін қалаушы Конфуций жасаған этикалық-философиялық ілім. 13. Объективті шындықты тек субъективті тәжірибе арқылы, сондай-ақ шындықтың кез-келген шекті және абсолютті негіздері арқылы білу мүмкін емес деген ұстаным. 15. Кең мағынада Құдайға, діни, аспанға қатысты барлық нәрсе. 19. Жоғары инстанциялар бекіткен, сынға алынбайтын өзгермейтін ақиқат деп жарияланған сенім ережесі. 21. Үндістан субконтинентінің солтүстік-батыс бөлігінде Пенджабта құрылған Дін Гуру Наком. 22. Үнді субконтинентінде пайда болған және ортақ белгілері бар діни дәстүрлер мен философиялық мектептердің жиынтығы ретінде жиі сипатталатын Үнді діндерінің бірі. 24. Діни либерализмнің бір түрі.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Кері байланыс, чек парағы. Ауызша жауап, пікірталас, жағдайаттық тапсырмаларды орындау.

7. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Хесс Р. «Философияның таңдаулы 25 кітабы». Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018–360 с.
2. Темірғалиев, Қ. А. Философия: оқу құралы/Қ. А. Темірғалиев, А. Т. Бәкірова. - М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016-240 бет.с
3. Кемелбеков, Қ. Б. Қазақтың әдеп мәдениеті: оқу құралы / Қ.Б. Кемелбеков. - Алматы: Эверо. 2016-140 бет.с
4. Қасабек, А. Қазақ философиясы: оқу құралы. - Алматы: Эверо, 2015
5. Кемелбеков, Қ. Б. Оразымбетова З.Ш. Философия: оқу құралы. Қарағанды: «Medet Story»ЖШС, 2021-260 бет
6. Карен Армстронг Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс: Құдайтану баяны/ Научн.редактор Кенжетай Д. – Астана, 2018. – 496 с.
7. Философия : оқу құралы / М. Джекебаева. - Алматы : New book, 2022. - 260 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Д 37-026470)

Қосымша:

1. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 3-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = The rise of modern Philosophy: монография / Э.Кенни; Қаз.тіл ауд. Г.Ж. Нұрышева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.-412 б. с.: Рухани жаңғыру)
2. Кенни Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 4-том. Қазіргі заман философиясының бастауы = Philosophy in the modern world: монография / Э. Кенни; Қаз.тіл ауд. А.Байдлаева [және т.б.]. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019.- 412 б. с.: Рухани жаңғыру
3. Кенни, Э. Батыс философиясының жаңа тарихы: 1-том. Антика философиясы = Ancient Philosophy: монография / Э.Кенни; ауд.С.А.Аяпбекова, Н.Т.Базарбай, А.Рыскиева. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 408 б. с.: [Рухани жаңғыру].
4. Джонстон Д. Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дерридаға дейін: монография / қаз. тіл. ауд. Г.З.Әбдірасылова [және т.б.]. - Астана: Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 216 б. с.: (Рухани жаңғыру).
5. Қазақбаева Ж.Р. Философия негіздері: оқу-әдістемелік құралы / Ж.Р.Қазақбаева. - Қарағанды: ЖК «Ақнұр», 2013. - 302 бет. с.

O'ŇTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMİASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Өлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 41беті

6. Иманқұл Н. Іліми философия: дәрістер / Н.Иманқұл. - Алматы: Эверо, 2015.- 368 б. с.
7. Үнді философиясының тарихы = History of Indian Philosophy : оқулық / Пурушоттама Билимория ; ред. А.Б.Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Г.С.Жолдасбаева. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 720 б. с.
8. МакГиннис Джон Классикалық араб философиясы: антология = Classical Arabic Philosophy: An Anthology of Sources: оқулық / Джон МакГиннис, Дэвид С. Райсман; ред. А. Б. Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Б.Ш. Абдилхахим. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 476 б. с.
9. Рассел Бертран. Батыс философиясының тарихы = The History of Western Philosophy: оқулық / Бертран Рассел; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А. Шәріп. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 896 б. с.
10. Элдридж Ричард Өнер философиясы. Кіріспе = An Introduction to the Philosophy: оқулық / Ричард Элдридж ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. Е. Жеңісұлы. - 2-ші бас. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 304 б. с.
11. Юлән Фың Қытай философиясының қысқаша тарихы = A short History of Chinese Philosophy: оқулық / Фың Юлән; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. Қ.Бакыт. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 368 б. с.
12. Әл-Руайхеб Халид, Ислам философиясы: Оксфорд оқулығы = The Oxford Handbook of Islamic Philosophy: оқулық / Халид Әл-Руайхеб, Сабина Шмидке; ред. А.Б.Исембердиева; Қаз. тіл ауд. А.Ғ. Тасболат. - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 828 б. с.
13. Қасабек А. Қазақ философиясы: оқу құралы / А.Қасабек, Ж.Алтай. - Алматы : New book, 2022. - 216 бет с. (Шифр 87(5Каз)я73/Қ 43-776833)

Электрондық оқулықтар:

1. <http://aknurpress.kz/login> промо код SDN-28 Ғылым тарихы және философиясы.Адаева Г.А., 2017. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
2. Қазақ философиясы тарихы (ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін) қазақ философиясының қалыптасуы: ежелгі түркілік дәуір. Шәукенова З.К., Нұрмұратов С.Е., 2017. ЦБ Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>
3. Ссылка для доступа: <http://www.studmedlib.ru>, ЛОГИН ibragim123, ПАРОЛЬ Libukma123 (логин и пароль единый для всех) и/или на сайте библиотечно-информационного центра академии lib.ukma.kz

8. Бақылау:

1. Ертедегі діни нысандар мәселелеріне қатысты тәсілдерінің көптүрлілігі: эволюционизм, структурализм.
2. Әлемдік діндер тарихы: буддизм, христиан, ислам.
3. Философия тарихындағы діни - философиялық тұжырымдамалар.
4. Ислам діні қалыптасуы, догматикасы және негізгі формалары.
5. Қазақ философия тарихындағы дін.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Өлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 42беті

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Өлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы		044-39/11-
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		44 беттің 43беті

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Өлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы	044-39/11-44 беттің 44беті
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	